



ÕPPEJÕUDUDE ÕPETAMISOSKUSTE KOOLITUSVAJADUSTE UURING

Turu-uuringute AS

Jaanuar 2006

Tatari 6. 10116 Tallinn
tel [0] 627 7583, faks [0] 627 7584
post@туру-uuringute.ee
www.туру-uuringute.ee

Turu-uuringute AS

Sisukord

KOKKUVÕTE	3
SISSEJUHATUS	5
1.1 Meetod ja valim.....	5
1.2 Andmetöötlus.....	5
TULEMUSED	6
1 Vastanute struktuur	6
2 Õppejõu roll ja hoiakud	6
2.1 Õppejõuks olemise tähendus	6
2.2 Õppejõu ja üliõpilase rollid	7
2.3 Olulisemad tegevused õppejõu töös.....	9
3 Õpetamine	11
3.1 Õpetamise eesmärk	11
3.2 Tegurid, millega arvestatakse ainekursuse loomisel	11
3.3 Erinevate õppetegevuste ja -meetodite kasutamine	12
3.4 Õppemeetodite alase info vajadus.....	16
3.5 Õpetamis- ja hindamise meetodite valik	16
3.6 Probleemid erinevate üliõpilasrühmadega.....	17
3.7 Tasustatav õppetöö lisaks põhitööle	21
4 Õpetamisoskuste arendamine	22
4.1 Tagasiside kanalid	22
4.2 Koolitusvajadus erinevate teemade osas	23
4.3 Teemad, milles on läbitud täiendkoolitus viimase 3 aasta jooksul.....	24
4.4 Sobivamad koolitusvormid ja -ajad	24
4.5 Hinnang enda õpetamisoskusele ja oma tööle	24
4.6 Millest tundi puudust algaja õppejõuna	25
4.7 Oodatav abi ülikoolilt.....	26

KOKKUVÕTE

- Eesti õppejõud näevad oma rolli kõige sagedamini järgnevalt:
 - õppejõu roll on kesksel kohal õppeprotsessis, arvab 26% ja
 - õppejõud on üliõpilaste suunaja/juhendaja, leiab 24% õppejõududest.
- Üliõpilase rolli nähakse kõige sagedamini kas aktiivse osalisena õppeprotsessis (23%) või õppeprotsessis kesksel kohal olevana (18%).
- Kõige olulisemad tegevused õppejõu töös on enesetäiendamine, auditoorse õppe ettevalmistamine ja selle läbiviimine.
- Põhiliselt näevad Eesti õppejõud õpetamistegevuse eesmärgina oma teadmiste ja kogemuste edasiandmist, üliõpilase arengule kaasaaitamist ja tema mõtlemisvõime ning iseseisva töö oskuse arendamist.
- Ainekursuse loomisel arvestavad õppejõud eelkõige ainespetsiifiliste kompetentsidega, mida üliõpilane peaks omandama. Oluliselt järgnevad sellele nende enda kogemus õpetamisel ja õppekava eesmärgid.
- Aktiivõppe meetodid ei ole võrreldes tavapärase õppemeetoditega Eesti ülikoolides veel kuigi levinud.
- Õigetest vastustest teavitab üliõpilasi peale eksamit 55% õppejõududest, neljandik vastanutest seda ei tee.
- 80% õppejõududest vajab lisainfot ühe või teise õppemeetodi kohta. Kõige enam vajatakse seda veebitoe kasutamisest (29%), videotreeningust (28%) ja juhtumi analüüsist (28%). Ühegi meetodi kohta ei vaja lisainfot 20% õppejõududest.
- Kõige sagedamini arvestavad õppejõud õpetamis- ja hindamismeetodi valimisel õpetatava aine eesmärkidega. Enamasti arvestatakse ka sihtgrupi taset ning seejärel võetakse arvesse ka õppejõu enda oskust erinevaid meetodeid kasutada.
- Kõige suuremaks probleemiks bakalaureuse taseme üliõpilaste õpetamisel on nende erinev ja järjest langev teadmiste tase. Teiseks oluliseks probleemiks on õppejõudude hinnangul õppurite vähene huvi ja õpimotivatsioon. Sageli ei oma üliõpilased õiget ettekujutust valitud erialast ega oma tulevasesest tööst.
- Suurimaks probleemiks magistrantide puhul on nende töölkäimine, mistõttu õppimisele pühendatakse liialt vähe aega.
- Valdav enamus Eesti õppejõududest vajab täiendkoolitust õpetamisoskusi arendavate teemade osas.
- Kõige vajalikum on koolitus järgmistel teemadel:
 - Nüüdisaegne lähenemine õppimisele ja õpetamisele
 - Erinevad õppemeetodid
 - Õpimotivatsiooni hoidmine ja loomine
 - Üliõpilaste aktiviseerimine
 - E-õppe meetodid ja tehnoloogiad
- Viimase kolme aasta jooksul on täiendkoolitustel osalenud 96% õppejõududest.
- Kõige sobivamateks koolitusvormideks edaspidisteks koolitusteks osutusid iseseisev töö materjalidega ja kuni 4h kestev koolitus.

- Info õpetamisoskustega seotud kursuste kohta on väga hästi kättesaadav 12% ja küllalt hästi kättesaadav 42% õppejõudude arvates.
- Õppejõud ootavad ülikoolidelt jätkuvalt tasuta koolitusi ning kursuseid. Märkiti ka kindla regulaarse koolitusplaani koostamise vajalikkust, mis võimaldaks õppejõududel nendel osalemist pikalt ette planeerida.
- Valdav osa õppejõududest (77%) soovib õppejõuna jätkata ka viie aasta möödudes.

SISSEJUHATUS

Käesolev aruanne on koostatud perioodil 05.12.2005 – 13.01 2006 Turu-uuringute AS poolt läbiviidud uuringu põhjal.

Uuringu eesmärgiks oli selgitada:

- Õppejõudude õpetamistegevust puudutavad rollid ja hoiakud
- Erinevate õppemetoodikate kasutamine õppetöö läbiviimisel
- Koolitusvajadus erinevate teemade osas

Uuringule vastas 337 õppejõudu järgmistest ülikoolidest: Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Ülikool, Eesti Maaülikool, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ja Eesti Kunstiülikool.

Uuringu aruanne annab ülevaate tulemustest nii teksti kui jooniste kujul. Aruandele on lisatud vastused avatud küsimustele, tabelmaterjal põhilistes lõigetes ning uuringu läbiviimisel kasutatud ankeedi näidis.

1.1 Meetod ja valim

Uuringusse kaasati järgmised õppevaldkonnad: haridus (õpetajakoolitus ja kasvatusteadused); humanitaaria ja kunst (kunstid, humanitaaria); sotsiaalteadused, ärimus ja õigus (sotsiaal- ja käitumisteadused, ajakirjandus ja infolevi, ärimus ja haldus, õigus); loodus- ja täppisteadused (bioteadused, füüsikalised loodusteadused, matemaatika ja statistika, arvutiteadused); tehnika, tootmine ja ehitus (tehnikaalad, tootmine ja töötlemine, arhitektuur ja ehitus); põllumajandus (põllumajandus, metsandus ja kalandus); veterinaaria; tervis ja heaolu (tervis, sotsiaalteenused); teenindus (isikuteenindus, transporditeenused, keskkonnakaitse, turvamine).

Nimetatud valdkondades on ülikoolide poolt edastatud andmete põhjal õppejõudude koguarv 2681.

Uuringu valim koostati proportsionaalselt õppevaldkondade ja õppejõudude esindatusele erinevates ülikoolides. Valimi suuruseks arvestati 350 vastajat. Õppejõudude kontaktandmed esitasid uuringufirmale osalevad ülikoolid.

Uuring viidi läbi internetiküsitlusena, mille käigus vastajad täidavad ankeedi vastaval internetileheküljel. Kokku saadeti välja 964 kirja kutsega uuringus osaleda. Iga vastaja sai leheküljele sisenemiseks individuaalse lingi. Tehniliselt on välistatud ankeedi mitmekordne täitmine ühe vastaja poolt. Lisaks esimesele kirjale saadeti mittevastanud õppejõududele kolmel korral meeldetuletuskirjad.

Uuringu lõppedes laekus täidetud ankeete 337, mis teeb vastamise protsendiks 35%.

Peale küsitlusperioodi lõppemist teostati andmete kaalumine õppevaldkondade ja ülikoolide suhtes. Maksimaalne statistiline viga käesoleva uuringu tulemustes on 4,99%.

1.2 Andmetöötlus

Uuringu andmed töödeldi andmetöötluspaketiga SPSS.

TULEMUSED

1 Vastanute struktuur

Vastanute struktuurist annab ülevaate joonis 1

2 Õppejõu roll ja hoiakud

2.1 Õppejõuks olemise tähendus

Küsimus: Mida tähendab Teie jaoks õppejõuks olemine? Küsimus esitati avatud vormis.

Kõige sagedamini tähendab õppejõu töö teadmiste edasiandmist tudengitele - 35% vastustest. Siia gruppi liigitati järgmised vastused: tudengite teadmiste suurendamine, eriala järjepidevuse tagamine õppejõudude ja üliõpilaste koostöös; uue teadmise loomine ja selle jagamine jms.

Õppejõu töö tähendab pidevat enesearendamist ja -täiendamist, leiab 9% vastanutest. Sama palju on ka õppejõude, kelle jaoks õppejõu töö on eelkõige kutsumus, huvitav töö või lihtsalt töö, elukutse, tegutsemise viis.

Õppejõu töö on eelkõige vastutus 7% õppejõudude hinnangul. Vastutus hõlmab endas vastutust erialaste teadmiste edasiandmise, - erialase järjepidevuse kestmise, noorte inimeste kujundamise ja ka üldisemalt vastutust ühiskonna ees.

Eelnenust vähemal määral toodi välja järgmiseid vastuseid:

- missioon (5%)
- õpetamine, õpetamine ja kasvatamine (4%)
- abistaja üliõpilase mõtlemisvõime ja isiksuse arendamisel (3%)
- eneseteostus (1%)
- lisatöö teaduse kõrval, lisakohustus, ka tüütu lisakohustus (1%)

Üksikutele vastajatele tähendab õppejõuks olemine eelkõige teadustöö tegemist (3 vastust).

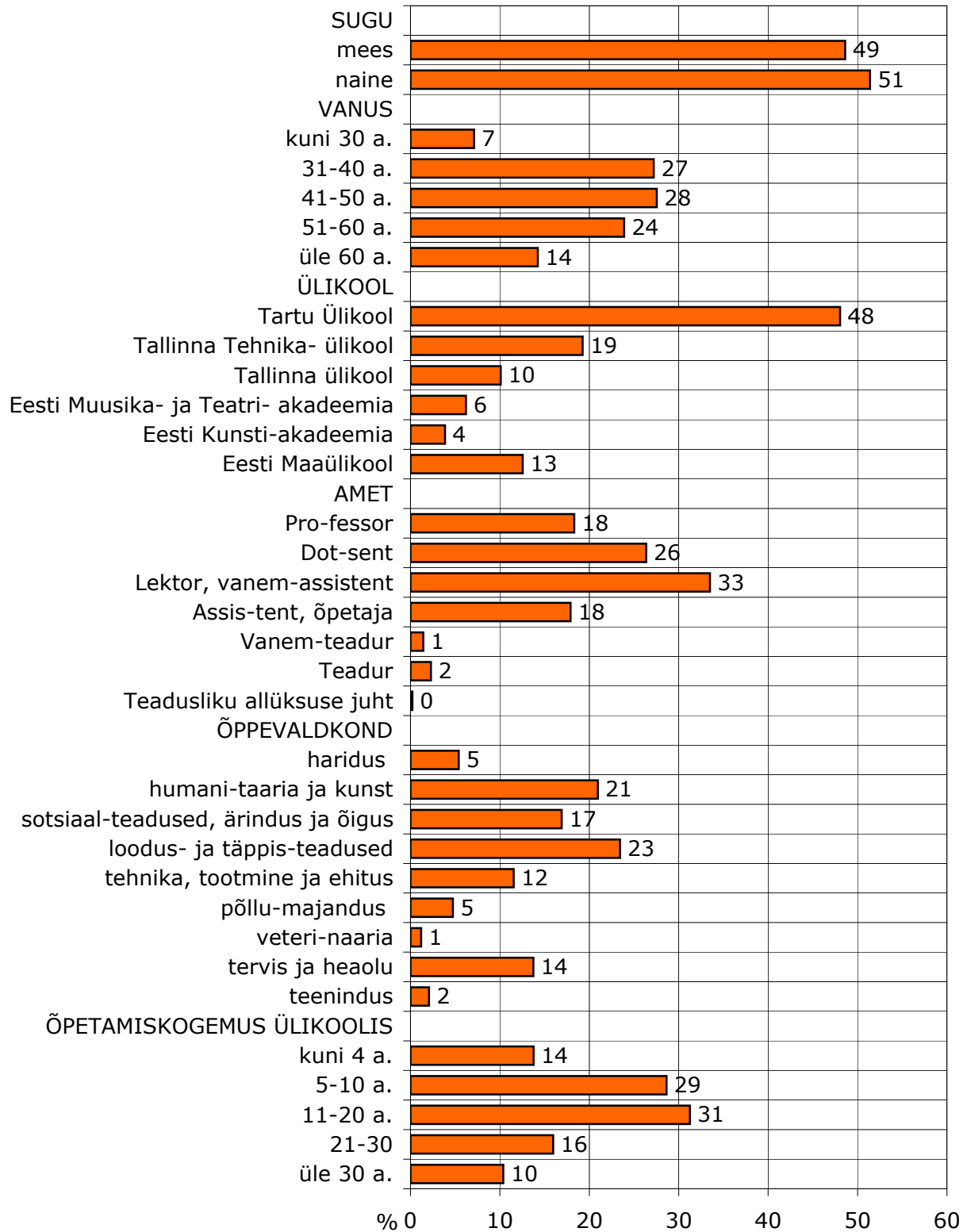
Lisaks toodi selle küsimuse puhul välja väga erinevaid aspekte, näiteks:

oskust inspireerida õppima, iseseisvalt mõtlema, oma tegevuse eest vastutama ja üldise eetilise dimensiooni laiendamisenä Eestis; Võimalus ühendada teatud akadeemiline vabadus loominguilise tööga, Õppejõuks olemine on väljakutse. Eelkõige on see seotud õppimisega - ettevalmistamise ning vahetutest kogemustest - suhtlemissituatsioonidest - õppimisega. Õppimine on seotud ka kartuse, vastutusega, teadmise, et minu valikud mõjutavad teiste valikuid ja võimaluste nägemisi. Õppejõuks olemine on rahuldust pakkuv, aga samas väga suurt pingutust nõudev.

Ülevaade kõigist vabadest vastustest on toodud aruande lisa.

Vastanute struktuur

n=337



2.2 Õppejõu ja üliõpilase rollid

Küsimus: Milline roll on ülikooli õppeprotsessis õppejõul ja üliõpilasel?

Õppejõu rolli näevad Eesti ülikoolide õppejõud õppeprotsessis peamiselt kas kesksena/juhtivana (26%) või üliõpilaste suunajana/juhendajana (24%). Lisaks esines sagedamini järgmisi vastuseid:

- teadmiste edastaja, teadmiste jagaja 12%
- õpetamine, õpetaja 6%
- innustaja, huvi tekitaja, motiveerija 6%
- kontrollija, kubjas 1%
- muud vastused kokku 11%

Muude vastuste seas toodi välja järgnevat:

'Õppejõu rolliks on õppimistingimuste loomine',

'õppimiseks ja arenemiseks sobiva keskkonna loomine, üliõpilaste püüdluste toetamine ja (ainult vajadusel) nende suunamine'

'Roll on väga tähtis seoses õppeprotsessi efektiivsemaks muutmise kaudu'

'Tänapäeva ülikooli systeemi juures on ta vaid üks vajalik vahelyli , et saada Haridusministeeriumilt üliõpilase pearaha. Paljuski tehakse veel ikka tööd vaid linnukese" pärast. Mitte kuidagi ei motiveerita õppejõudu oma tööd armastama ja edasi arendama...''

'ühelt poolt on õppejõul avardunud võimalused õppeprotsessi paindlikuks juhtimiseks ja õppekavaarenduseks, teiselt poolt on pidevalt kasvav töökoormus ning uute prioriteetide tekkimine ülikoolis kahandamas ajaressurssi, mida oleks vaja kasutada õppeprotsessi järjepidevaks kaasajastamiseks ja arendamiseks'

'Vaimu esindamine vastukaaluks võimule'

'Õppekvaliteedi kindlustamine.'

'organiseerib ja tagasisidestab õppeprotsessi, valib õppesisu, tõlgendab, vahendab, suunab, juhendab.'

'Oluline kui õppejõud armastab oma tööd'

'Idealis: Õppejõud on üliõpilastele vanemad ja kogenumad kolleegid, kelle kaasabil omandavad üliõpilased stuudiumi lõpuks teadmised ja oskused, mis võimaldavad neil õpitud erialal (valdkonnas) tööd leida ja ametiga hästi toime tulla. Selleks peavad aga kõik õppejõud olema ühtlaselt heal tasemel ja saama end pühendada eeskätt õppetööle. Tegelikult: õppejõudude pedagoogiline võimekus on erinev, kirjatööde poolest edukas teadlane ei pruugi olla sama hea õppejõud, õppejõudude tööaeg on killustatud (administratiivne töö, teadusprojektid jne.), stressoriks on sageli üliõpilaste huvipuudus ja ebapiisavad vaimsed võimed mõnede õppeainete omandamiseks ettenähtud tasemel. Tulemusena on üliõpilastel stuudiumi lõpuks omandatud erialastes pädevustes nõrgemaid kohti.'

Üliõpilase rolli nähakse eelkõige kui (ideaalis) aktiivset, kaasamõtlevat ja tagasisidet andvat osalist õppeprotsessis (23%). Üliõpilase roll on ülikoolis kesksel kohal, leiab 18% vastanutest. Samuti toodi sagedamini välja teadmiste vastuvõtja/omandaja, võimaluste kasutaja rolli (17%).

Vähem esinenud vastused olid järgnevad:

- õppida 9%
- areneda läbi õppeprotsessi, ennast arendada 6%
- partner 3%
- Muud vastused kokku 10%

Muude toodud vastuste seast võib esile tuua:

'Üliõpilane on üks osapool õppimise-õpetamise protsessis'

'Pearaha sisse toomises'

'Sõltub üliõpilastest endast, tema õppimisostkustest'

'Üliõpilaste roll õppeprotsessis on väiksem kui õppejõul. Õppe kvaliteeti pidurdavaks võib saada väga väike sisseastumise konkurss, mistõttu pole tudengid ettevalmistatud kvaliteetselt õpet saama, mis teeb õppejõu töö väga raskeks'

'Igatahes mitte kliendi (olen maksnud - pean saama)'

'Jäik süsteem on pannud üliõpilase tõmbema õppekava täitmise, erinevate õppejõudude ootuste, ÕISI, ajutise töökoha ning tulevikuperspektiivide kujundamise vahel. '

'Üliõpilane peaks oskama endale sihte seada. See eeldab motiveeritust antud alal õppida. St. suur tähtsus on eriala valikul.'

'on sulane kes on orienteerunud kas eesmärgile või tulemusele ' ka töö iseenda kallal (püsivaks tasemel).'

'Üliõpilane kas õpib või mitte, kõik sõltub kuidas ta on oma erialavalikut ja soove endale teadvustanud.'

'Üha paindlikumad võimalused annavad üliõpilasele ilmselt tuge oma õpingute parimal viisil korraldamiseks, teiselt poolt aga võivad need ka kahandada õppetulemusi ja soosivad kergemat, kuid mitte alati kõige mõistlikumat teed valima. Üliõpilane on vabam, ennastjuhtivam, nõudlikum - see on väga hea, kuid teiselt poolt tundub, et ikka veel oodatakse, et ülikool tarkused pähe paneb ja oma rolli õppimisel ja oma õppimise juhtimisel veel tihtipeale piisavalt ei teadvustata'

'alguses esimestel kursustel õppida tundma ja harjuda ülikooli süsteemiga, edaspidi olla koostööpartneriks (nt magistriõppe tasemel) õppejõule näiteks teadustöös'

'Praegu tihti passiivne vastuvõtja, kuid peaks olema aktiivne osaleja õppeprotsessis'

'Mõni on teadmiste saaja, mõni tulevane kolleeg.'

'teine osa kommunikatsioonist kuulub üliõpilasele. üliõpilane peab andma oma panuse aine omandamisel. Kui ta ei anna, siis ei saa süüdistada vaid õppejõudu, et ta on aine halvasti edastanud. Ehk pole üliõpilane ainekultuuri huvitatud, ei ole piisavalt motiveeritud jne. Seega õppejõud edastab aine ja üliõpilane tuleb talle poolele teel vastu, soovides ainet omandada.'

'üliõpilane otsustab ise, kas ta õpib või ei. Tundub aga, et õppekorralduslikes küsimustes ei kasuta nad oma õigusi (üliõpilasesindus nt), mis õppejõududel puuduvad'

'Üliõpilane tajub valitsevat mentaalset keskkonda ja annab sinna oma panuse.'

'Peaks olema palju suurem. Üliõpilaste initsiatiiv ja aktiivsus on kaugelt liiga väike.'

'Seda on jällegi raske üldistada. Mõni üliõpilane võib mõnel õppejõul töötahte rikkuda, teine jälle innustada.'

'Paraku üha rohkem kliendi roll.'

'Temast sõltub, kui palju ta teadmisi ja oskusi omandab, ise tööd teeb'

'Klient, keda me teenindame, nagu üks tarkpea hiljuti ütles'

'Üliõpilane peaks olema avatud temale nii baas- kui ka erialaaineteks pakutavatele õpetamistele'

'Eelnevast lähtuvalt - kliendi roll'

"eriala valikuga seoses tekkinud kohustuste ja nii õppeasutuse kui õppejõudude poolt esitatavate nõuete õigeaegne täitmine"

'Õpetamine on alati kahepoolne tegevus, seega peaks ka üliõpilase roll olema esmatähtis. Kahjuks väheneb tänapäeval ka see ja esmatähtsaks muutuvad mingid kõrvaltegurid näiteks raha jms. '

2.3 Olulisemad tegevused õppejõu töös

Joonis 2

Küsimus: Kuivõrd oluliseks Te peate enda jaoks järgmisi tegevusi oma töös?

Kõige olulisemad tegevused õppejõu töös on enesetäiendamine, auditoorse õppe ettevalmistamine ja selle läbiviimine. Järgnevalt on olulised õppematerjalide koostamine, ainekursuste loomine ja arendamine ning üliõpilastele tagasiside andmine. Kõige vähemoluline nimetatud teemadest on õppejõududele E-õppe läbiviimine ning juhtimis-, administratiiv- ja arendusülesanded ülikoolis.

Professoritele on kõige olulisemaks tööloiguks teadustegevus (4,8), millele järgnevad üliõpilaste lõputööde juhendamine (4,75), auditoorse õppe läbiviimine (4,71) ja auditoorse õppe ettevalmistamine (4,71). Dotsendid hindavad oma töös kõige olulisemaks auditoorse õppe ettevalmistamist (4,84), seejärel enesetäiendamist (4,78) ja õppematerjalide koostamist (4,78). Lektoritele, vanemassistentidele on kõige olulisemaks enesetäiendamine (4,89), millele järgnevad auditoorse õppe ettevalmistamine (4,76) ja selle läbiviimine (4,74).

Pikema õpetamise alase tööstaažiga vastajad peavad teistest olulisemaks tegevuseks õppekavade loomist, auditoorse õppe läbiviimist, üliõpilaste lõputööde juhendamist, teadustegevust, õppematerjalide koostamist, täiendõppe ettevalmistamist ja teiste õppejõudude nõustamist.

E-toe ettevalmistamist kursusele peavad muudest vastajatest olulisemaks professorid, dotsendid, üle 60 aastased ja Tallinna Tehnikaülikooli õppejõud.

Muudest tegevustest peeti oluliseks välja tuua järgnevad:

'arutelu kolleegidega, mis pole nõustav'

'eriala ja ülikooli populariseerimine, 'Eriala propageerimine väljaspool ülikooli'

'Erialakonverentsidel osalemine ja koostöö välismaa kolleegidega ühiskursuste või moodulite raamides.'

'Erialane arendustegevus, 'erialane ekspertiis'

'Et ööpäevas oleks 48 tundi'

'igasugustes komisjonides osalemine'

'innustamine'

'interpretatsiooniline tegevus (muusika)'

'Kaastöötajate ja õpilaste motiveerimine ja emotsionaalne toetamine'

'keenjus-debiilik-teadlaste ja reaalse maailma vaheline suhtekorraldus'

'kirjatööd'

'kontaktid teiste koolidega Eestis ja mujal'

'Konverentside organiseerimine', 'konverentsidel osalemine'

'koostöö ettevõtetega'

'koostöö teiste ülikoolidega'

'kuna olen algaja õppejõud, pole ma paljude eelnimetatud aspektidega veel kokku puutunud'

'küsimused, millele vastasin eitavalt, puudutavad punkte, milles mul enamasti ei ole õigust ja võimalust osaleda. Tahaksin ka, aga pole ette nähtud!'

'Laborite täiustamine'

'Loengute selgus ja hea diktsioon, illustratiivse materjali kasutamine'

'looduskaitse'

'loominguline tegevus'

'Olen algaja õppejõud, seega viimane on pigem kolleegidega suhtlemine, et mõista situatsioone ning luua lahendeid.'

'Osakonna õppejõudude- ja üliõpilastega suhtlemine (üritused) väljaspool õppetööd.'

'osalemine erialaga seotud komisjonide töös'

'Osalemine projektides, erialaliitudes liikmeks olemine'

'pedagoogiliste erialade puhul kontakt kooliga, koolis toimuvaga, igapäevaeluga koolis'
'Pidev praktiline side erialase rakendustegevusega väljaspool ülikooli, õpetatava tegelik tundmine'

'Praktikute nõustamine'

'praktiline arstitöö. Ainult teoreetik meie erialal õpetada ei saa. '

'Rahvusvaheline koostöö oma eriala teadlastega'

'Rakendusprojektid, mis aitavad reaalse eluga kursis olla ja elatist teenida'

'sekretäri jms asendustöö tegemine'

'side tööstusettevõtetega'

'suhtlemine kolleegide ja üliõpilastega'

'suhtlemine üliõpilaste ja kolleegidega väljaspool vahetut töökeskkonda'

'suhtlus juhtkonnaga'

'Teaduse asemel soovitaksin leida mõne muu sõna, mis kajastaks adekvaatselt kogu vaimse tegevuse spektrit - näiteks filosoofia, teadus, kunst, mis kõik kolm on väga olulised, aga sisuliselt erinevad meetodid. '

'Teaduspublikatsioonid ISI Web of Science andmebaasis'

'teadustegevus on väga oluline kuid ajanappus võib ka seda takistada'

'tegelemine üliõpilaste vastuvõtuga, nende selekteerimisprotsessi väljatöötamisega'

'tegelik õppetöö'

'Teiste õppejõudude nõustamine tuleb kõne alla siis kui vajatakse nõu. Iga konkreetne õppejõud peab saavutama oma näo ja isikupära. Üliõpilaste ette peavad astuma erinevad isiksused.'

'Teiste ülikoolidega kogemuste vahetamine'

'täienduskoolitus'

'töö eksperdina erinevates komisjonides'

'Töö iseenda kallal: mõtlemis- ja muude harjutuste läbiviimine, vajalike faktide omandamine.'

'töö üldhariduse valdkonnas'

'Töötan ka arstina, sellest pidev prioriteetide jagamine'

'õpetajate täiendkoolituse korraldamine'

'Õpetajate täiendõpe'

'õppejõudude vahetamine (nö. värske vere lisamine)'

'Õppekeskkonna arendamises osalemine'

'õppevahendite koostamine'

'Üliõpilaste kasvatamine nii oma eeskujuga, kui ka teadmiste ja õppematerjalidega. Õppejõu kasvatuslik roll on väärtustamata, kuid erakordselt suur.'

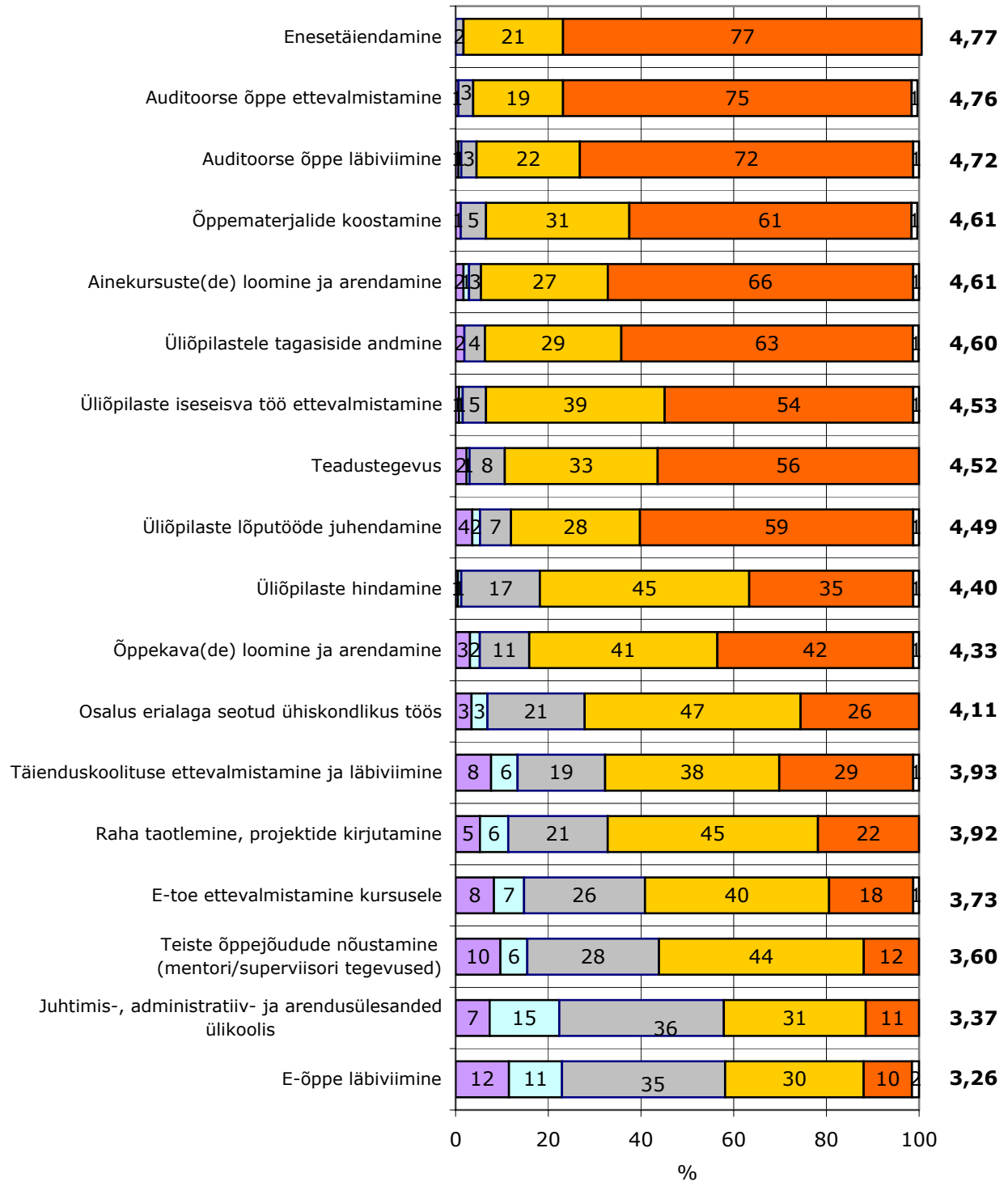
'üliõpilaste teadustöö juhendamine'

'Eesti ülikoolis töötav õppejõud peaks saama kõrgemat palka, kui eesti keskmine - praegune seis ei ole väärikas ega tööpanusele vastav.'

Erinevate tegevuste olulisus õppejõu töös

n=337

■ pole üldse oluline
 ■ pigem ebaoluline
 ■ ei oska öelda
 ■ pigem oluline
■ väga oluline
 ■ vastamata
Keskmine



3 Õpetamine

3.1 Õpetamise eesmärk

Vastajatele esitati avatud küsimus: mis on Teie jaoks õpetamise eesmärk?

Põhiliselt näevad Eesti õppejõud õpetamise eesmärgina oma teadmiste ja kogemuste edasiandmist, üliõpilase arengule kaasaaitamist, tema mõtlemisvõime ja iseseisva töö oskuse arendamist ning ka väärtushinnangute kujunemisele kaasaaitamist. Lisaks on vastajatele väga oluline oma eriala järjepidevusele kaasaaitamine.

Siinkohal on välja toodud valik vastustest:

'Õpetamise eesmärk saab olla ainult õpetamine!'

'Püüda kuidagi säilitada Öhtumaa kultuuriruumi traditsioone ja püüda koolitada selle traditsiooni uusi kandjaid.'

'Praeguses situatsioonis ei oskagi öelda. Kunagi sai loodetud, et see on enese realiseerimine läbi tudengite oskuste/teadmiste parendamise, kuid praegune olukord paneb selles tihti kahtlema.'

'Oma uurimistulemuste levitamine ja vajalike asjatundjate kasvatamine.'

'Lisaks konkreetsete teadmiste andmisele ka ühiskonnaliikmele sobilike hoiakute kujundamine.'

'kuna õpetan kunsti eriala, siis vajaliku professionaalse pagasi andmine ning üliõpilase oma kunstnikuidentiteedi leidmine.'

3.2 Tegurid, millega arvestatakse ainekursuse loomisel

Joonis 3

Ainekursuse loomisel arvestavad õppejõud eelkõige ainespetsiifiliste kompetentsidega, mida üliõpilane peaks omandama. Oluliselt järgnevad oma kogemus õpetamisel, õppekava eesmärgid ja üldised kompetentsid, mida üliõpilane peaks omandama. Aine põhiõpikute sisu ja struktuur ning tööturu vajadused on tegurid, millega arvestatakse ainekursuste loomisel kõige vähem - 13-15% õppejõududest ei arvesta nendega kuigi sageli.

Professorid arvestavad õppekava loomisel eelkõige õppekava eesmärkidega, seejärel ainespetsiifiliste kompetentside ja oma õpetamiskogemustega. Assistentid/õpetajad arvestavad eelkõige oma kogemustega õpetamisel, seejärel ainespetsiifiliste kompetentsidega ning üldiste kompetentsidega, mida üliõpilane peaks omandama.

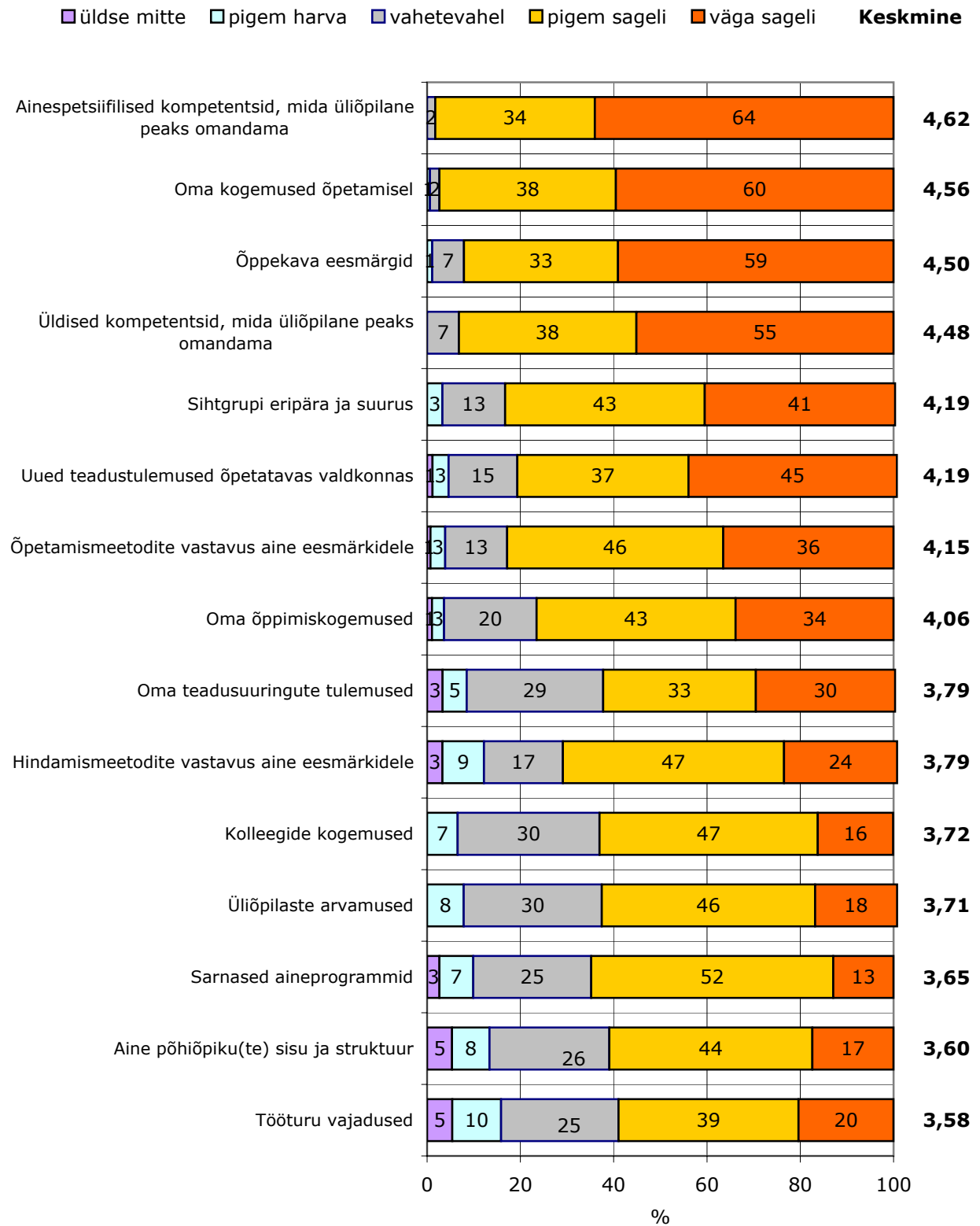
Õppejõud, kes omavad õpetamiskogemust 21-30 aastat, arvestavad ainekursuse loomisel eelkõige õppekava eesmärgi, seejärel uusi teadustulemusi õpetatavas valdkonnas ja oma kogemusi.

Lisaks etteantud teguritele anti õppejõududele võimalus pakkuda ka oma variante:

- '(Mõtteviisi arendamine) & (oskuste andmine) & (teadmiste andmine)'
- 'aineliste (rahaliste, tehnoloogiliste) võimalustega, paraku'
- 'Eesti ühiskonna vajadused'
- 'Eriala olukorraga Eestis võrreldes muu maailmaga'
- 'hetkel ainevaldkonna aktuaalsed probleemid'

Millega arvestavad õppejõud ainekursuse loomisel

n=337



- 'Kahjuks on eestikeelseid õpikuid minu erialal liiga vähe, seepärast tuleb uute teadmiste saamiseks tegelda rahvusvahelise koostööga ja osalemisega konverentsidel.'
- 'kas tegemist on põhikursuse ainega või valikkursusega'
- 'kasutada oleva tarkvara võimalused'
- 'Konkreetse õppekava analüüs, millest lähtub vajadus uue kursuse järele.'
- 'kättesaadava kvaliteetse erialase kirjanduse olemasolu, ainete seonduvus muude ainetega õppekavas'
- 'Laboratoorse baasi võimalusi'
- 'materjali kättesaadavus (2 korral)'
- 'missugune roll on ainekursusel õppijate eriala arvestades, kas see on üldhariv või hakkavad seda ise õpetama'
- 'negatiivsete eelarvamuste kummutamine aine suhtes'
- 'oma teadusala hetkeseis'
- 'õppimise efektiivsus ja individuaalsus'
- 'Praktilistes kunstiainetes tuleb paralleelselt arvestada toimuvaga kunstimaailmas'
- 'tehniliste õppevahendite olemasolu ja juurdepääsu interneti '
- 'tähelepanekud, mis saadud muudes ülikoolides ringi liikudes'
- 'uued tehnilised ja meetodilised lahendused'
- 'õpikud puuduvad'
- 'õppejõudude hindamist praktiliselt ei toimu'
- 'üliõpilase individuaalsed eeldused ja muusikalised võimed'
- 'üliõpilaste huvid ja ootused' (2)
- 'üliõpilaste individuaalne eripära'
- 'Üliõpilaste kujundamine teadlikkeks õppuriteks'
- 'üliõpilaste tase enne kursust antud valdkonnas'
- 'üliõpilaste töökogemused'

3.3 Erinevate õppetegevuste ja -meetodite kasutamine

Joonised 4A-4D

Vastajatele loetleti valik õpetamistegevusi ja -meetodeid, mis olid liigitatud õppetöö eri aspekte silmas pidades. Paluti hinnata, kui sageli neid meetodeid õpetamisel kasutatakse. Neli väljatoodud valdkonda olid auditoorne töö, iseseisev töö, juhendamine ja hindamine/tagasiside.

Kõige enam kasutavad Eesti õppejõud auditoorse töö läbiviimisel näidete toomist, süsteemse pildi loomist aine, aine tähtsamate aspektide rõhutamist ja aine eesmärkide rõhutamist. Kõige vähem kasutatakse õppetöös videotreeningut ja rollimänge, kuid suhteliselt vähene on ka kaasüliõpilaste ettekannete hindamine, vaatluse/eksperimendi ja üliõpilaste omavaheliste arutluste/väitluste korraldamine.

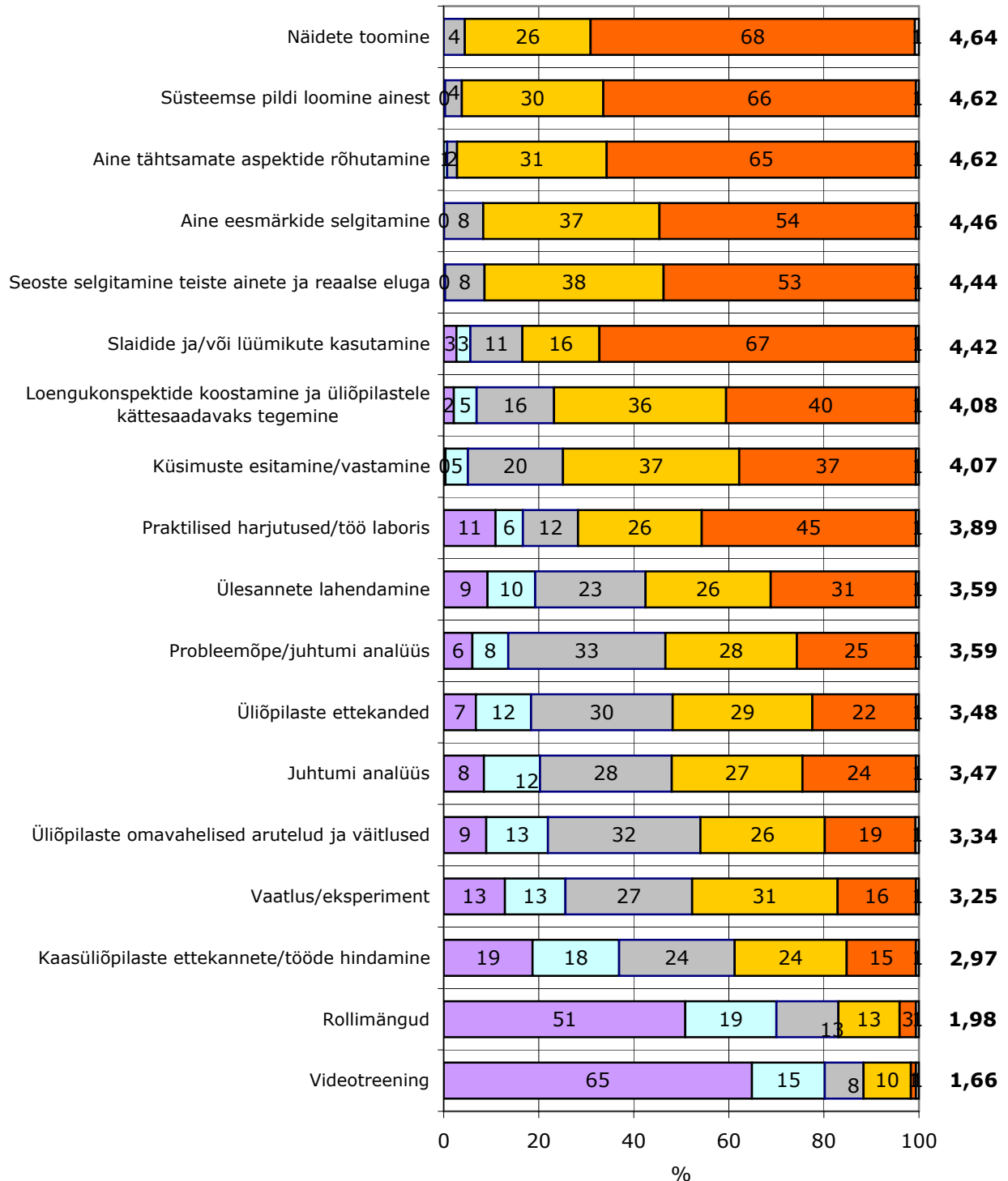
Lisaks ankeedis nimetatule kasutatakse veel järgmisi meetodeid:

- 'avalik töö kaitsmine'
- 'CD-de koostamine'
- 'Erialafirmade esindajate infotunnid'
- 'erialase teksti tõlkeharjutused'
- 'Erialaväliste lektorite ühekordsed külalisesinemised selgitamaks valdkondadevahelisi seoseid'

Erinevate õppetegevuste/meetodite kasutamine Auditoorne töö (loeng, seminar, praktikum)

n=337

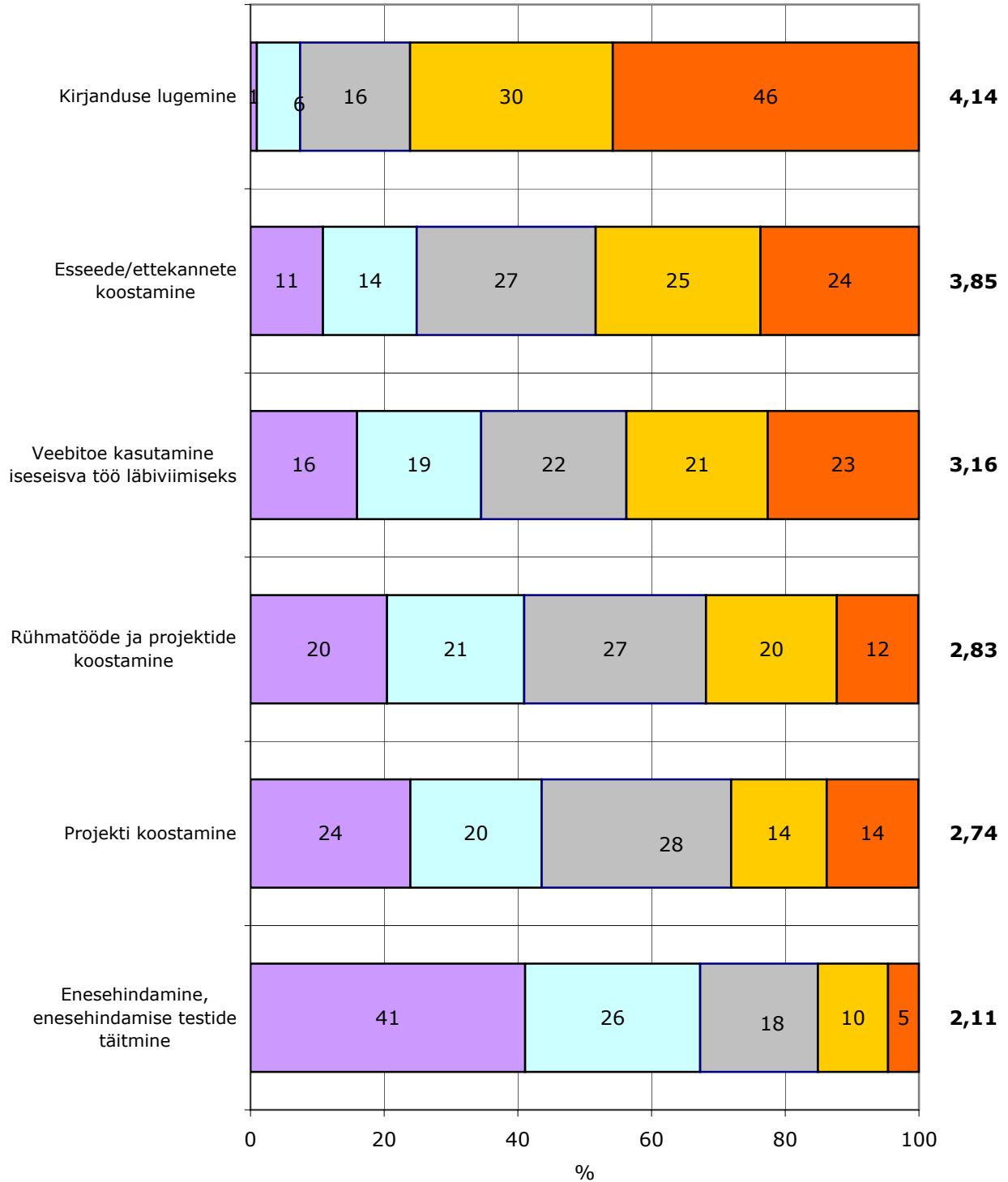
■ üldse mitte ■ pigem harva ■ vahetevahel ■ pigem sageli ■ väga sageli
■ vastamata **Keskmine**



Erinevate õppetegevuste/meetodite kasutamine Iseseisev töö

n=337

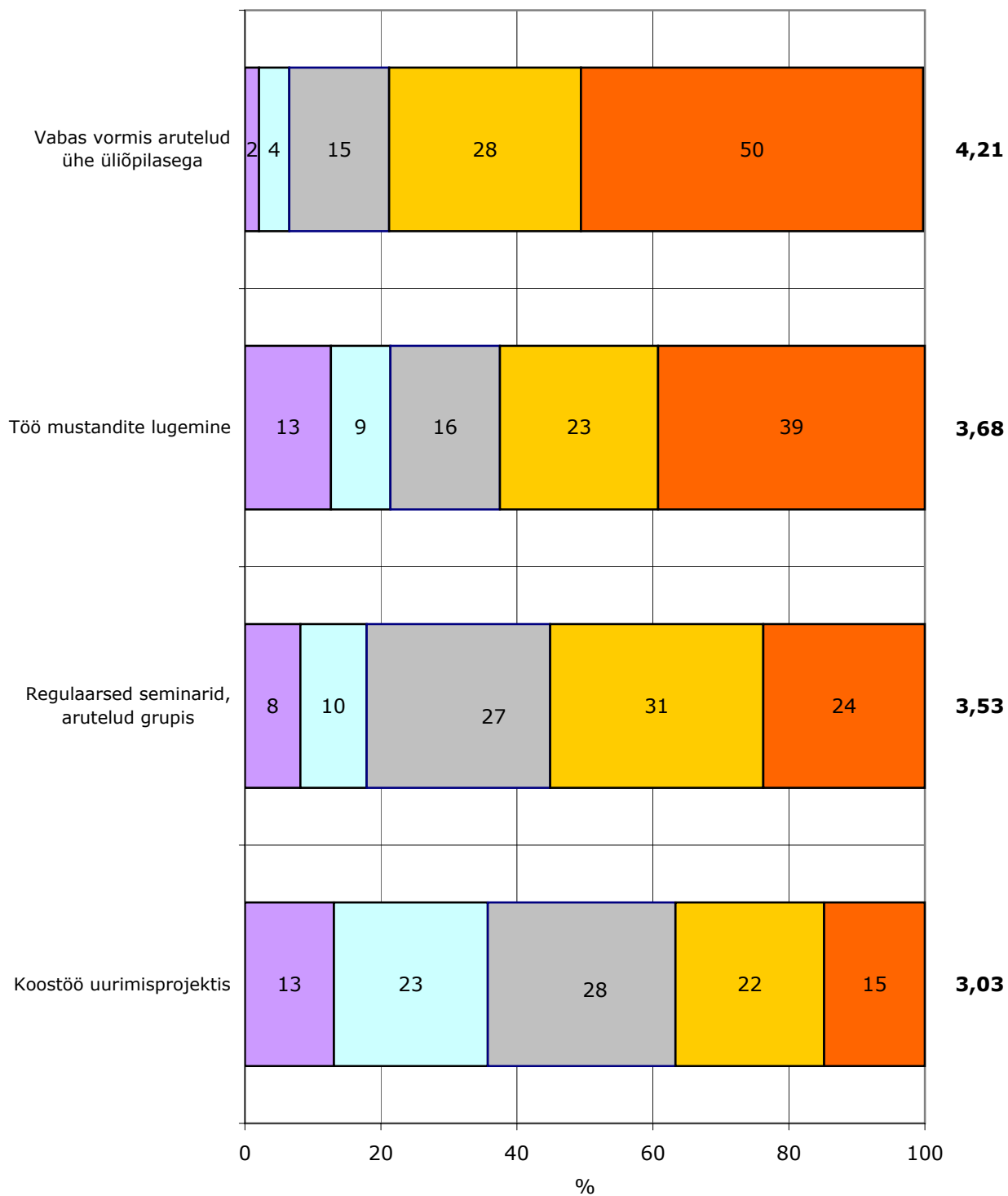
■ üldse mitte
 ■ pigem harva
 ■ vahetevahel
 ■ pigem sageli
 ■ väga sageli
 Keskmine



Erinevate õppetegevuste/meetodite kasutamine Juhendamine

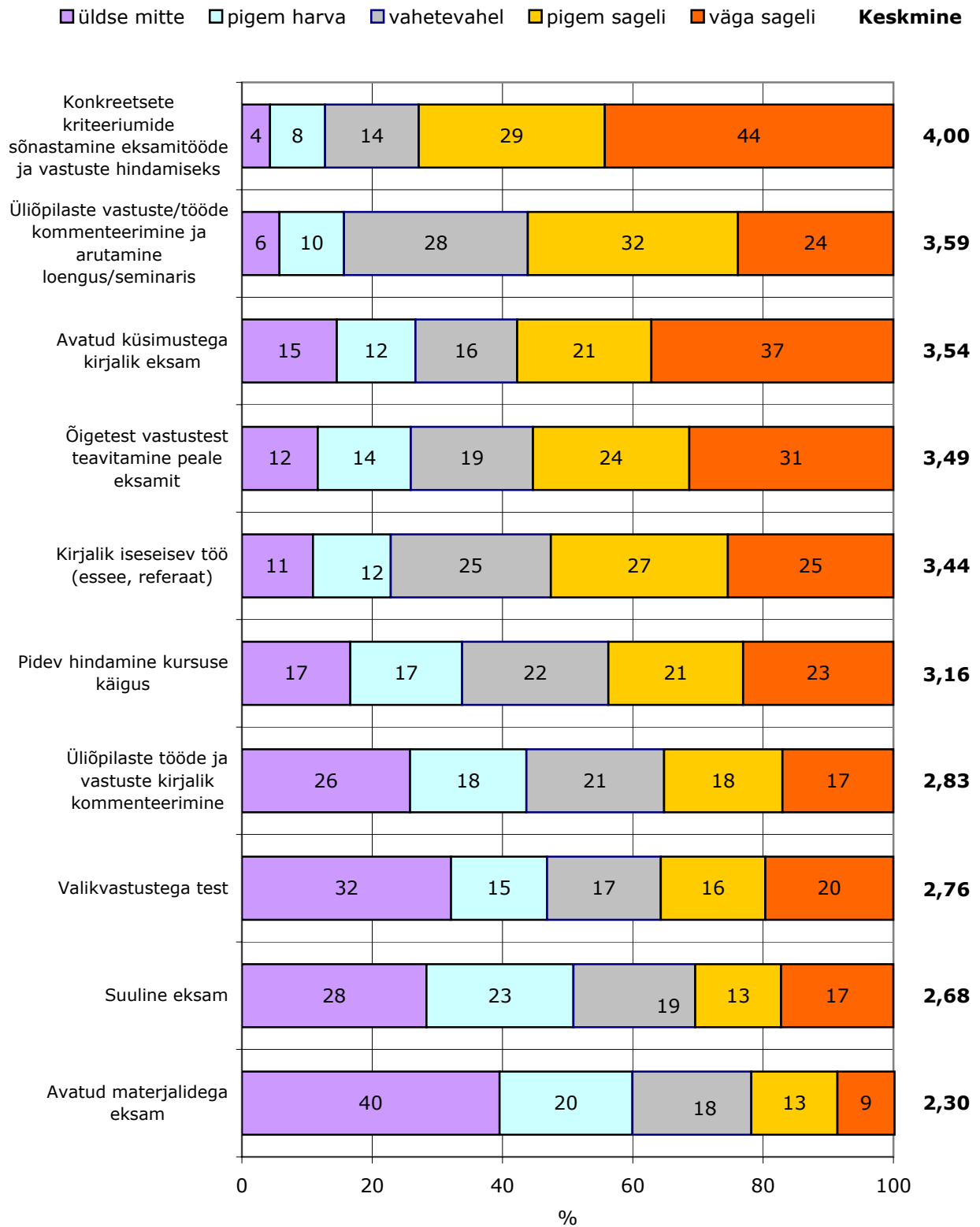
n=337

■ üldse mitte
 ■ pigem harva
 ■ vahetevahel
 ■ pigem sageli
 ■ väga sageli
 Keskmine



Erinevate õppetegevuste/meetodite kasutamine Hindamine ja tagasiside

n=337



- 'erinevad käelised tegevused: näiteks joonistamine'
- 'filosoofia-alased konsultatsioonid'
- 'Grupiprojektid (kursuse teemadel)tudengite endi valitud teemal'
- 'Interneti slaid-show'de kasutamine ja testidele vastamine.'
- 'iseseisev uurimistöö/töö reaalsusolukorras '
- 'Iseseisvalt praktilise töö lahendamine'
- 'IT kasutamine'
- 'Kahjuks ei võimalda 100 tudengist koosnev auditoorium kasutada aktiivõppemeetodeid'
- 'kontaktiprotsess'
- 'Koopiamasinal paljundatud materjalide jagamine üliõpilastele. Materjalid on pärit eesti- ja võõrkeelsest kirjandusest, mis on üliõpilastele raskesti kättesaadav, kuid täiendavad oluliselt loenguid ja praktikume.'
- 'kuna tegelen töökoja tingimustes, siis isiklik eeskuju praktikas'
- 'Kuna õpetan klassikalist õppeainet, siis moodsate vahendite (rollimängud) kasutamine on raske.'
- 'Minu kursuse analüüs'
- 'muusika esituse (erinevate interpretatsioonide) analüüs'
- 'oleneb aimest ja grupist'
- 'Oma aine maailmakuulsate esindajate elu ja loominguga tutvumine '
- 'Paljud tegevused olenevad õppeaine eripärast. Näit. praktikumides on muidugi tegemist mitmesuguste ülesannetega.'
- 'Powerpoint esitus'
- 'Praktilistes stuudiotundides ei tule paljud ülalnimetatud meetodid arvesse, enamasti on tegemist individuaalse juhendamisega, kus otsus mida öelda ja kuidas juhendada sõltub töö hetkeseisust. Meetodina võib lisada vaheülevaatused, kus vaadatakse koos ja kommenteeritakse kogu kursuse töid'
- 'rühmatöö, kodutöö'
- 'rühmatööd ja palju muud'
- 'tehtud kirjalike ülesannete detailne kommenteerimine, lastes neid edasi arendada'
- 'variandid ei ole võrreldavad, näiteks igas aines ei ole võimalik rollimänge mängida, eesmärgid tuleb aga seletada.
- 'videofilmide vaatlus ja analüüs'
- 'nn kollektiivne lugemine- rühmas loetakse ühe ja sama teksti ning siis edastatakse rühma arutelu, õppekülaskäigud erinevatesse asutustesse, mis on ainega seotud'
- 'Ülesanded, mis soodustavad üldhumanitaarse silmaringi avardamist '
- 'üliõpilaste kaasamine hindamisprotsessi'
- 'erialased workshopid, konverentsid'

Üliõpilaste iseseisva töö korraldamisel kasutatakse kõige enam iseseisvat kirjanduse lugemist, seejärel esseede/ettekannete koostamist ja veebituge iseseisva töö läbiviimiseks. Kõik iseseisva töö meetodid on auditoorsest tööst märksa vähem kasutusel. Kõige vähem kasutatakse siin enesehindamist ja enesehindamise teste. Lisaks ankeedis küsitule toodi välja muid iseseisva töö variante:

- 'arvutiprogrammide kasutamine'
- 'individuaalne treening'

- 'iseseisva töö aruanne'
- 'kaasüliõpilase hindamine'
- 'Muusika kuulamine (tegemist on Eesti Muusikaakadeemiaga) (2)
- 'Nii saab küsida üksiku aine kohta: mõni kursus ongi ainult üks projekt. Kas see on sageli või harva. Kas 10 lõputöö juhendamist on skaalal Väga sageli? Kui on kursus, mille tulemusena teeb üliõpilane teatud projektitöö, kas see on siis '
- 'näidisdokumendid, aruanded'
- 'Paaristöö erialase õpitarkava otsimisel'
- 'praktiline ülesanne õppesituatsioonis'
- 'praktilised harjutused'
- 'Praktilised ülesanded kodus ja loengus paari peale'
- 'praktiliste kunstitudide iseseisev töö on teatud probleemipüstitusega tööde iseseisev teostamine'
- 'Suunan tudengeid uurima teemakohaseid lõputöid, magistri- ja doktoritöid ja neid grupile tutvustama'
- 'tarkvara iseseisev näppimine''''
- 'teemakohase individuaalse ülesande püstitamine, katsetamine, analüüsimine ja dokumenteerimine '
- 'tutvumine objektiga looduses'
- 'tõlked väliskirjandusest eesti keelde'
- 'õigusaktide koostamine ja palju muud'
- 'ülesannete ja probleemide lahendamine'
- 'ülesannete koostamine'

Üliõpilaste juhendamisel kasutatakse kõige enam vabas vormis arutelusid ühe üliõpilasega, millele järgneb tööde mustandite lugemine. Mõnevõrra vähem viiakse läbi regulaarseid arutelusid ja seminare grupis ning koostööd uurimisprojekti.

Lisaks toodi juhendamise meetoditena välja:

- 'arutelu rühmas seminari vormis'
- 'e-kirjavahetus üliõpilastega (7korral)
- 'eksperimentide protokollide analüüs'
- 'e-õpe'
- 'Individuaalne abi tööks vajaliku materjali hankimisel'
- 'iseseisva töö kontroll'
- 'isiklik nõustamine'
- 'Juhendatava varustamine kirjandusega isiklikust kogust'
- 'Katsetööd põllul ja laboris koos tudengiga'
- 'kavandite, tööproovide ülevaatus ja analüüsimine'
- 'lõputööde juhendamine e-mailide ja msn teel'
- 'mis on mustand? Kellel tänapäeval on aega teha ühte tööd mitu korda? '
- 'praktiline koostöö, näituseprojektid'
- 'põhiline on individuaalne juhendamine, kus tuleb arvestada juhendatava loomingu isikupära, arenemisvõimet, loomingulisust jm'
- 'Uurimisvaldkonda tutvustavad seminarid, kevadkoolid jms '
- 'võtan iga aasta 3-4 juhendatavat, kuid see-eest suhtun nende juhendamisse täie tõsidusega, individuaalselt. '

Hindamine ja tagasisidestamine

Õppejõududest 73% on sõnastanud eksamitööde ja vastuste hindamiseks konkreetsed kriteeriumid kuid 8% teeb seda pigem harva ja 4% üldse mitte.

Üliõpilaste vastuste ja tööde kommenteerimist/arutamist auditooriumis kasutab 56% õppejõududes.

Õigetest vastustest teavitab peale eksamit sageli ja pigem sageli 55% õppejõududest kuid neljandik vastanutest üliõpilasi õigetest vastustest ei teavita.

Lisaks etteantud vastusevariantidele töid õppejõud välja lisavariante:

- '2 kontrolltööd semestris'
- 'aine spetsiifika on niivõrd erinev, et väga raske on selles lõigus vastuseid leida.'
- 'annan kõikidele soovijatele võimaluse oma eksamitööd näha ja mulle küsimusi esitada.'
- 'Arvestus kogu kursuse ulatuses'
- 'avalikud kommentaarid'
- 'avatud arutelud hindamispäevadel, isiklikud kommentaarid individuaalselt'
- 'Eksamid ja arvestused koosnevad nii kirjalikust kui suulisest osast'
- 'erialaste tööde hindamine, arutelu'
- 'grupitöö juhendamine ja tööde retsenseerimine'
- 'Hindamine toimub kunstikursuse jooksul teostatud ja iseseisvate tööde ekspositsiooni alusel. Kõikide sama õpperühma üliõpilaste tööd on korraga näitusena üleval - üliõpilastel on võimalus võrrelda oma töid. Tagasiside vahetult peale hindamist '
- 'Individuaalne analüüs'
- 'Individuaalne arutelu üliõpilasega (praktikumides) jooksvalt, töö käigus.'
- 'Individuaalsed kommentaarid -- siis, kui üliõpilane nende vastu huvi tunneb'
- 'iseseisva töö kaitsmine'
- 'iseseisvumise määr'
- 'kokkulepitud kriteeriumide alusel tudengite vastastikkune tagasiside esseedele ja kirjalik paariseksam, mille käigus saavad koos arutleda.'
- 'kollokvium ja vabas vormis vestlus töö põhjal aitavad ka väga hästi'
- 'Kui üliõpilane seda palub, selgitan talle eksami hindamisel kasutatud kriteeriume. '
- 'kursuseprojektide kompleksne hindamine'
- 'laboriprotokollide hindamine ja arvestamine'
- 'nõustamine'
- 'projektid ja palju teisi'
- 'praktikatundide hindamine ja arutelu'
- 'praktiliste tööde arutelu, kommenteerimine'
- 'Probleemide läbiarutamine harjutustundides, kus oli kontrolltööde käigus kõige enam vigu vastustes. Põhimõtte, et vigadest õpitakse, töötab ka siin suurepäraselt. Kui tudeng tunnetab, et tal on mõne küsimusega probleeme, siis püüab ta need selgeks teha arutluse käigus.'
- 'Projektide pidev juhendamine ja hindamine'
- 'põhiliselt toimub veebipõhine õpe ka tagasiside ja hindamine, eelnevad vastused käivad IVA õpikeskkonna-põhise õppe kohta'
- 'Raske vastata, sest iga erinevatel kursustel erinevad võtted ja eelistused'
- 'rühmatööd'
- 'suulise eksami lõpus hinnang tudengi vastusele'
- 'teavitan mitte peale eksamit, vaid pärast eksamit'

- 'Tehtud praktilise töö avalik kaitsmine tudengi poolt'
- 'Täienduseks: õigete vastuste teavitamine peale eksamit. Minu aines teeb seda arvutiprogramm, mis töötab õpikeskkonna siseselt (näiteks IVA arvestustestid)'
- 'töid parandades on sageli soov neid kommenteerida, kuid et eksamitöö tehakse reeglina viimasel tunnil või peale seda, siis me tudengitega enam ei kohtu. see on suur puudus, kuid ma ei tea võimalust selle parandamiseks. eksamitööd näitavad ette ka nõrgad kohad loengus (kus tudeng on mu jutust valesti aru saanud). vahel on õnnestunud selle abil oma loengut korrigeerida, kuid sageli mitte. põhjus sama: loeng on selleks korraks läbi, uueks semestriks aga tudengite kommentaarid ununenud. uups'
- 'varasemate eksamitulemuste kommenteerimine'

3.4 Õppemeetodite alase info vajadus

Joonised 5A-5C

Küsimus: Milliste meetodite kohta Te soovite rohkem infot saada?

80% õppejõududest vajab lisainfot ühe või teise õppemeetodi kohta. Kõige enam vajavad õppejõud infot veebitoe kasutamisest iseseisva töö läbiviimisel (29%), videotreeningust (28%) ja juhtumi analüüsist (28%). Ühegi meetodi kohta ei vaja lisainfot 20% õppejõududest.

Kõige suuremat huvi erinevate õppemeetodite vastu tunnevad haridusteaduste valdkonna õppejõud. Kõige enam vajavad nad infot veebitoe kasutamisest iseseisva töö läbiviimiseks (44%), enesehindamisest (36%) ja projekti koostamisest (34%).

Humanitaaria ja kunstivaldkonna õppejõud vajavad infot kõige enam veebitoe kasutamisest (32%) ja projekti koostamisest (31%). Loodus- ja täppisteaduse valdkonna õppejõud vajavad kõige enam lisainfot veebitoe kasutamisest ja videotreeningust. Tehnika/tootmise/ehituse ja põllumajanduse valdkonna õppejõud vajavad enam infot eelkõige juhtumi analüüsi meetodi kohta (vastavalt 46% ja 43%). Tervise ja heaolu valdkonna õppejõud tunnevad kõige suuremat huvi videotreeningu võimaluste kohta.

3.5 Õpetamis- ja hindamismeetodite valik

Joonis 6

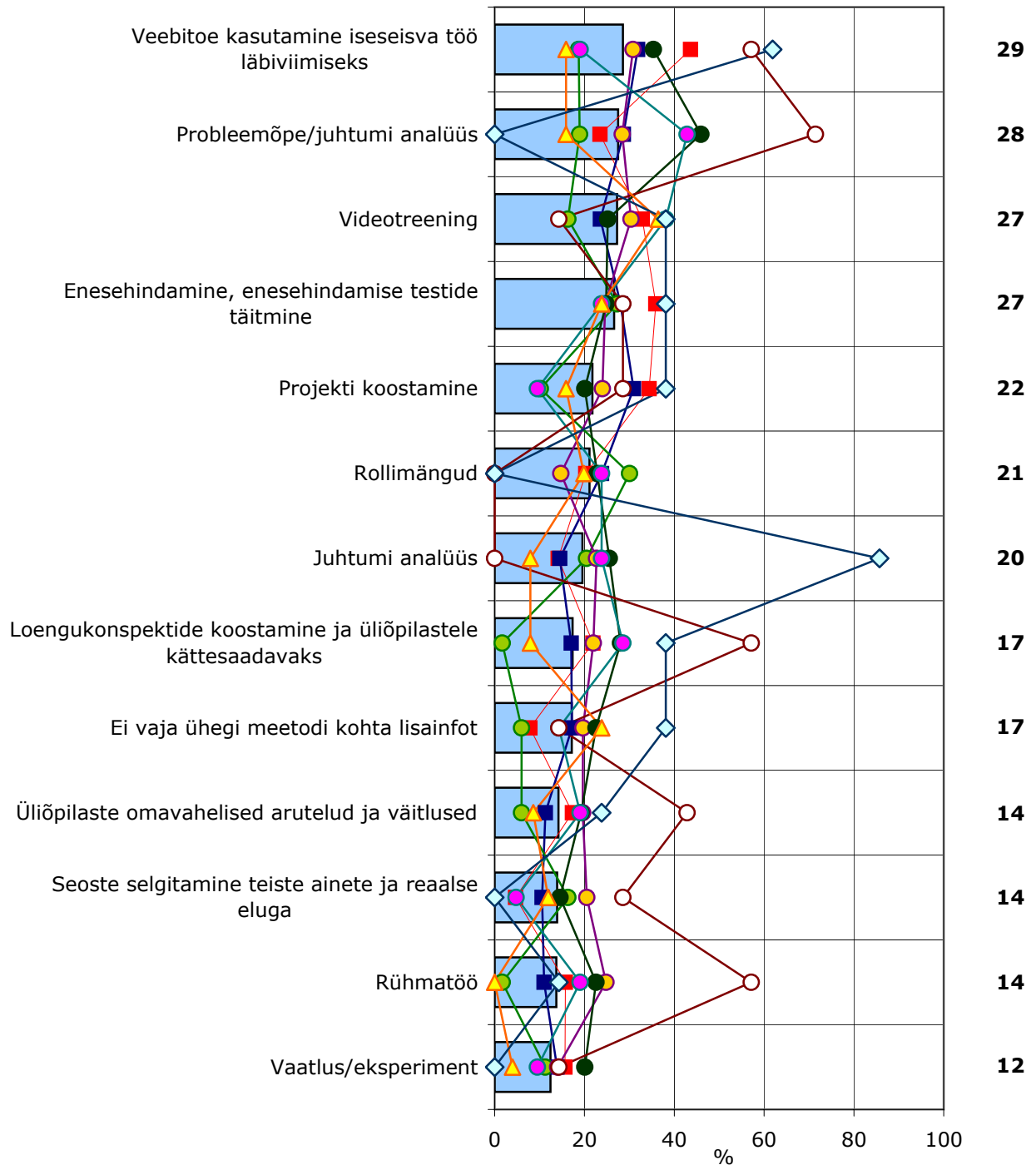
Kõige sagedamini arvestavad õppejõud õpetamis- ja hindamismeetodi valimisel aine eesmärkidega – 64% väga sageli ja 32% sageli. Väga tähtis on õppejõududele ka sihtgrupi tase ja tema enda oskus meetodeid kasutada. Vähemoluliseks hinnati õpetamistraditsioone, ehkki sellega arvestab väga sageli siiski 15% õppejõududest.

Pikema õpetamiskogemusega (21-30 a.) õppejõud arvestavad teistest sagedamini õppemeetodite valimisel aine eesmärkidega. Õpetamise traditsioonid on olulisemad üle 30a. tööstaažiga õppejõududele. Oma oskus meetodeid kasutada on olulisem valikukriteerium kuni 4a. õpetamiskogemusega õppejõududel.

Õppemeetodite alase info vajadus

KÕIK n=337

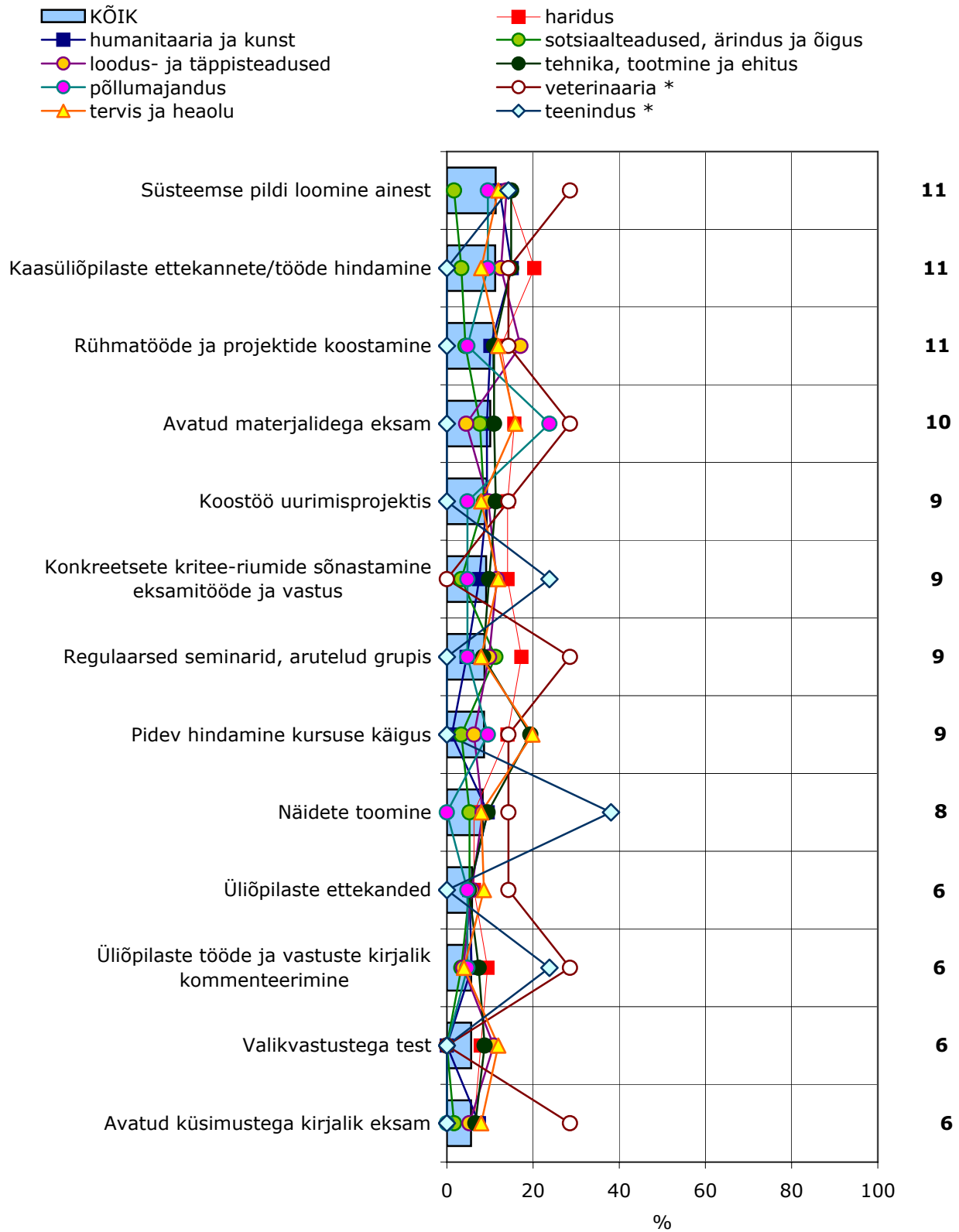
- KÕIK
- humanitaaria ja kunst
- loodus- ja täppisteadused
- põllumajandus
- ▲ tervis ja heaolu
- haridus
- sotsiaalteadused, ärimus ja õigus
- tehnika, tootmine ja ehitus
- veterinaaria *
- ◇ teenindus *



* Vastanute arv üldistusteks ebapiisav

Õppemeetodite alase info vajadus

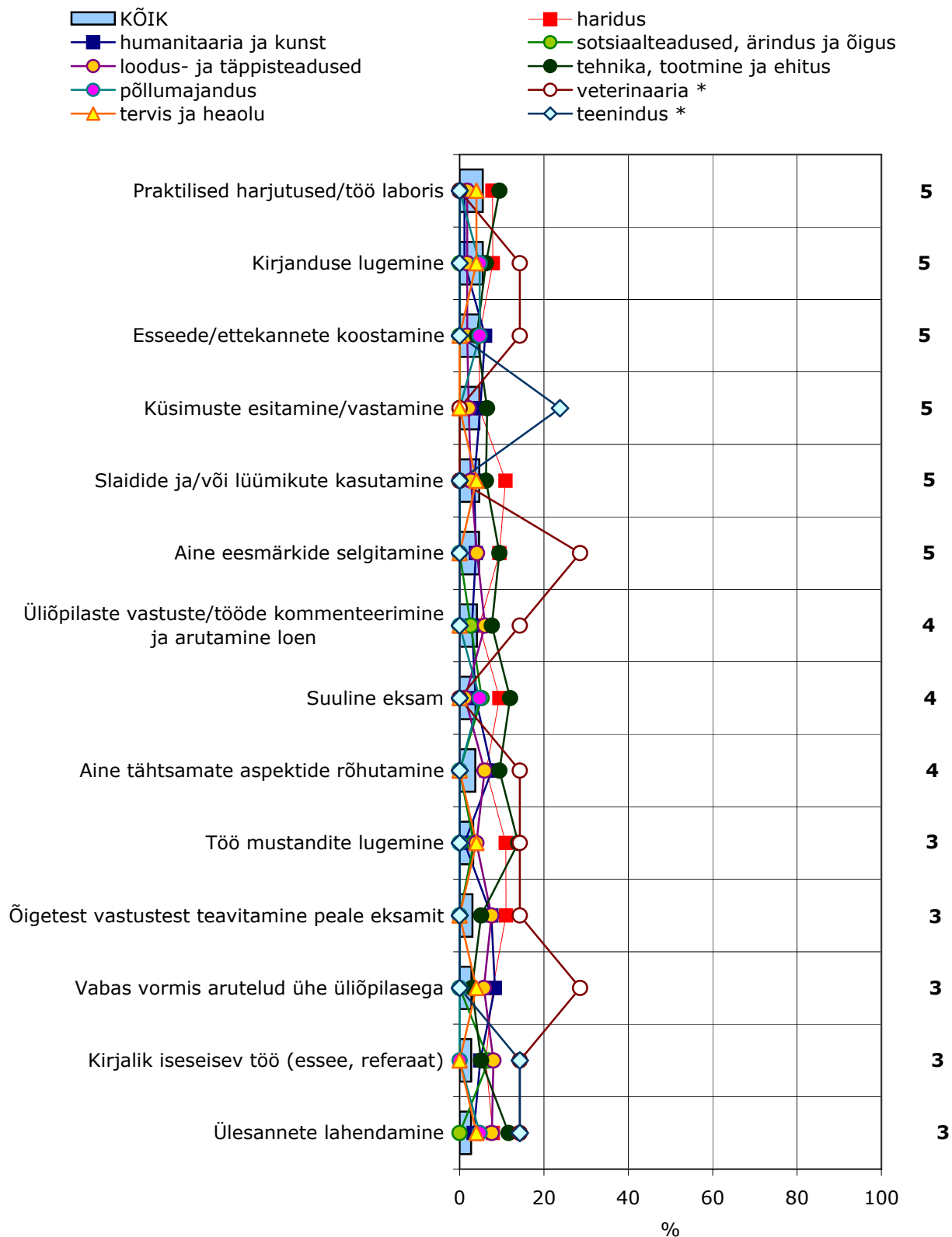
KÕIK n=337



* Vastanute arv üldistusteks ebapiisav

Õppemeetodite alase info vajadus

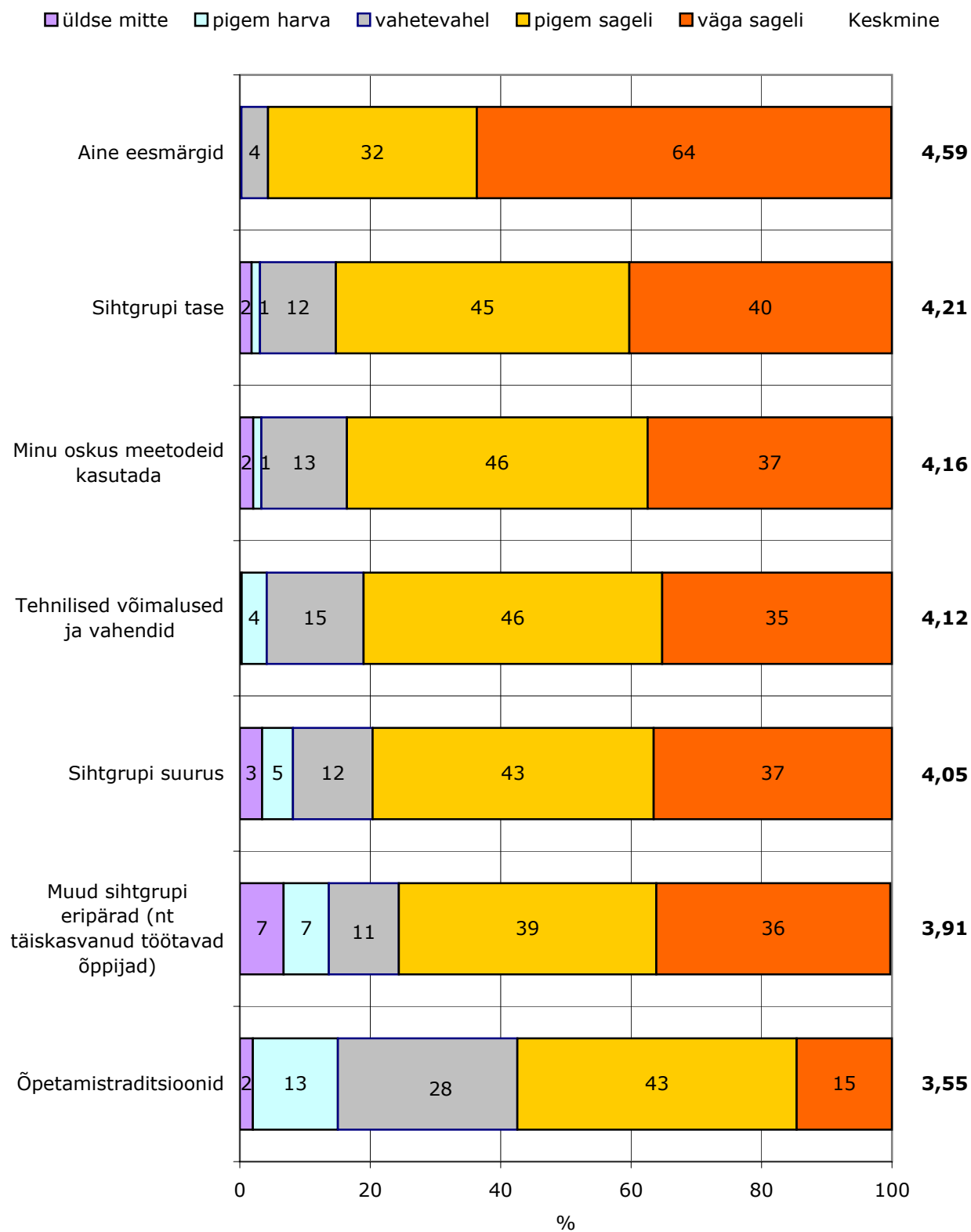
KÕIK n=337



* Vastanute arv üldistusteks ebapiisav

Oluline õpetamis- ja hindamismeetodi valikul

n=337



3.6 Probleemid erinevate üliõpilasarühmadega

Vastajatel paluti kirjeldada erinevate üliõpilasarühmadega eettulevaid probleeme. Küsimus esitati avatud vormis.

Kõige enam probleeme toodi välja **bakalaureuseõppes** (3+2) õppivate rühmadega. Kokkuvõttes nimetas probleeme 274 õppejõudu.

Kõige suuremaks probleemiks peetakse selle rühma puhul üliõpilaste erinevat ja järjest langevat teadmiste taset - nimetati 76 korral. Õppejõudude hinnangul jõuab ülikooli üha enam madalate teadmistega üliõpilasi, mistõttu õppetööd on läbi viia keeruline.

Teiseks oluliseks probleemiks on vähene huvi ja õpimotivatsioon (50 mainingut). Sageli ei oma üliõpilased õiget ettekujutust valitud erialast ega ka oma tulevases tööst.

'Ei oma ettekujutust erialast, siia on tulnud, kuna teistesse koolidesse pole saanud, seega puudub sisuline huvi eriala vastu.'

'ei tea sageli isegi, miks nad ülikooli tulid'

'Ei oska näha perspektiivis oma elukutset. Paljud ei planeerigi meie ülikoolis magistriõpinguid jätkata vaid kavatsevad minna lähedasele erialale magistriõppesse. Seetõttu keskendutakse üksikute ainete õppimisele, ei nähta seost oma tuleviku erialaga. Bak.õpe on aga planeeritud perspektiivselt, ka õppekava on koostatud silmas pidades tulevast eriala.'

Probleeme seoses suurte õpperühmadega tõi välja 38 õppejõudu. Osaliselt on rühmade suurus ka põhjuseks üliõpilaste erinevatele teadmiste tasemele. Õppejõudude hinnangul vähendavad suured rühmad õppetöö kvaliteeti ning üha vähemaks jääb aega individuaalseks tööks üliõpilastega.

Üliõpilased ei oska teha iseseisvat tööd ega ka planeerida oma aega - 20 mainingut.

Veel on probleemiks õppekavade ülekoormatus seoses uue 3+2 süsteemi rakendamisega, mistõttu ka üliõpilased on liigselt koormatud ning heal tasemel õppetööks jääb liialt vähe aega - 17 mainingut. Üliõpilaste keeleprobleeme toodi välja samuti 17 korral. Enamasti olid need mainingud seotud vähese eesti keele oskusega vene või soome rahvusest üliõpilastel, kuid ka sageli ebapiisava inglise keele oskusega teistel õppuritel. Üliõpilaste vähene osavõtt loengutest eelkõige seoses töölkäimisega tekitab probleeme 12 õppejõu hinnangul ning lapsikut töösse suhtumist ja -käitumist tõi esile 7 õppejõudu.

Muud vastused kokku moodustasid 37 mainingut. Nende seas toodi välja väga erinevaid probleeme, nagu näiteks suur õpingute katkestajate arv, õppevahendite ja materjalide puudus, üldine suund ülikoolis konveierlikkusele jms. Järgnevalt on välja toodud valik vastuseid sellele küsimusele muutmata sõnastuses:

"Tase on väga erinev ja keskmine tase langeb. Lugemus on väike ja alles 3. aastal hakkab üliõpilane midagi asjast taipama. Valdkonnaõpe on suures osas mõttetutu ja esimene kursus raisatakse selle peale lihtsalt ära.

Üliõpilastel puudub oskus iseseisvalt õppida."

"Iga aastaga üha enam on tunda, et üliõpilaste vaimsed võimed langevad, kuna ülikooli on võimalus tänapäeval tulla õppima väga nõrkade eelteadmistega ja olematu teadmiste omandamise võimega.

Gümnaasiumist tullakse puuduliku kirjaoskusega. Vene rahvusest üliõpilaste eesti keele oskus on sageli olematu."

'Väga ebaühtlane sisseastujate tase, faktiteadmiste ja pähetaotud" lahenduste prevaleerimine loogilise mõtlemise üle."

'väga ebaühtlane tase, mis ei võimalda asjade tegemist korraga kõigi jaoks huvitavaks'

'Väga ebaühtlane üldkultuuriline tase. Liiga palju keskkolli ajaloo ja ühiskonnaõpetuse materjalidest unustatud.'

'Õpilaste motivatsioon ainet kuulata. Õpetatavat materjali ei seostata reaalse eluga. Seetõttu tuleb huvi säilitamiseks õppejõul näha palju vaeva.'

'õppijate motivatsioonipuudus, õppematerjali puudus, õppevahendite puudus, ajapuudus, kuna õppejõudude põhitegevus on teadus- või ravitöö.'

'õppijad ei ole kindlad, et just seda eriala/ainet õppida tahavad; kella ja kalendri mittetundmine; ülikoolis eeldatakse, et kõrgharidust tulevad omandama ennastjuhtivad õppijad; tudengitest (küsitletud u 300 tudengit) hindab end ennastjuhtivaks õppijaks alla kolmandiku'

'Paljudel juhtudel üritatakse kõik" juba bakalaureuseastmes ära õpetada ja sellega tehakse aine liiga keeruliseks ja aetakse tudengid segadusse. Juhendajatel vähe aega üliõpilaste jaoks. Osa õppejõude ei ole üldse huvitatud tudengite juhendamise, kuna see ei ole väärtustatud. Praktikad (kliinilist) sisaldavatel õppekavadel on praktikajuhendajate koolitus puudulik ja juhendajad ei suuda tudengeid objektiivselt hinnata."

"Suurim probleem on, et lühikese õpiaja tõttu ei ole kursused loogilises järjekorras vaid sageli õpitakse paralleelselt asju, mis peaksid üksteisele järgnema.

Üliõpilaste vähene arusaam mida ja milleks nad õpivad. Sageli n.ö juhuslikud isikud, kellel napib motivatsiooni. "

'moodulite süsteem sunnib looma totraid ainekooslusi. Liiga väike erialaainete maht, paljud tudengid õpivad paberi" pärast "kuna maksan, pean läbi saama"'"

Magistriõppe (3+2) õppuritega ettetulevaid probleeme tõi esile 243 vastajat.

Suurimaks probleemiks selle rühma puhul on magistrantide töökäimine, mistõttu õppimisele pühendatakse liialt vähe aega (49 vastust).

Teiseks olulisemaks probleemiks on ka magistrantide puhul nende teadmiste erinev ja osaliselt madal tase, sealhulgas eelmisel tasemel õpitu unustamine - 25 vastust.

Probleemiks on selles tasemes ka õppekavade hakitus - valikute suurus mis tekitab väikesi õpperühmi ning ained võivad tudengite vähesuse tõttu ka ära jääda (16 mainingut).

Õppejõudude hinnangul esineb ka magistriõppes osalejate seas probleemi huvipuudusega õpitava vastu (12 korral). Siin on mõeldud inimesi, kes soovivad "vaid kraadi saada" , ei tea õieti, mida nad tahavad või on liiga passiivsed või tagasihoidlikud küsimuste esitamisel.

Iseseisva töö tegemise oskus on probleemiks 12 õppejõu arvates.

Liialt väikesi õpperühmi ja neist tulenevaid probleeme tõi esile 8 vastajat. Lisaks räägivad vastused magistriõppekavade ülekoormatusest ja ka magistrantide endi suurest koormatusest (6 korral). Keeleprobleeme toodi selle õpperühma puhul esile 2 korral.

Positiivse hinnangu probleemide kirjeldamise asemel andis magistriõppes õppijatele 8 vastajat, kes tõi esile magistriõppes õppijate suurt motivatsiooni, iseseisva töö oskust, ning märkisid, et neid on lausa "lust õpetada".

Muude vastuste seas toodi välja väga erinevaid probleeme, näiteks:

'Ollakse spetsialiseerunud mingile kindlale teemale ning muu palju ei huvita.'

'Üliõpilaste vähene uurimistöö kogemus ja kesine kirjutamisoskus'

'Märkimisväärset osal üliõpilastest ei taha omandatud teadmistest kujuneda süsteemi, teadmised jäävad fragmenteerituks.'

'endal pole kogemusi, aga kõrvaltvaatajana paistab, et osa neist peab end õppejõududest targemaks/tähtsamaks (ilmselt lähtudes oma töökoha positsioonist) '

'liiga väike praktiliste tööde osakaal; üliõpilaste täiskoormusega töötamine mitteerialasel töö'

'Probleeme on nendega, kes tulevad vaid diplomi pärast'

'''tegemist on mingi peitusemänguga, mis magister see ikkagi on?!'''

'tasemel diskussiooni puudumine, juhendaja võib vabalt olla ainus erialasjatundja Eestis (ja eksida)'

'liiga vähe aega praktilisteks töödeks laboris'

Doktoriõppes ettetulevad probleemid pole sageli seotud mitte doktorantide endiga kuivõrd õppekorralduslike, vahendite puudusega või nende juhendamist puudutavat laadi.

Suurimaks probleemiks on ka selles rühmas õppijatel tööl käimise ja pereelu kõrvalt aja leidmine (39 vastust).

Teisalt on selle rühma puhul probleemiks väikesed õpperühmad ja seetõttu tasemel diskussiooni puudumine (21 korral).

Iseseisva töö oskuste puudumist heidab ette 9 vastajat, juhendaja leidmise probleeme 5, õppijate erinevat teadmiste ja huvide taset 5, huvipuudust õpitava vastu (eelkõige otseselt tööd mittepuudutavate probleemide korral) 4, probleeme õppekorraldusega ülikoolis 3 ja vähest huvi teadustöö vastu 3 vastajat.

Positiivsena toodi välja eelkõige asjaolu, et doktorandid on "parim osa üliõpilastest" - 11 korral.

'''Doktoriõppe õppekavad on kujunemisjärgus.

Õppe sisu ja põhimõtted pole kõigile osapooltele veel sama tähendusmahuga.'''

'Dokoritöö kirjutamine nõuaks osalemist uurimisprojektis aga uurimisprojekte, kus osaleda ei ole.'

'Puudub praktilise töö ja publikatsioonide kirjutamise kogemus. 4 aastat jääb selleks lühikeseks, eriti kui on vaja teha katseid loomadega'

'Ühe valdkonna doktorante on vähe diskussiooni läbiviimiseks.'

'Tahaks rohkem koos artikleid kirjutada, aga füüsiline ajapiir tuleb ette'

'katsun vältida, sest kardan alt vedada. doktorandil on karmid nõuded, mille juures improviseerida ei tohi enam. kui juhendajana oled lubanud, pead ka täitma. see teeb juhendamise raskeks. loenguid võib neile anda ja individuaalset juhendamist pakkuda. '

'Enda kogemuse põhjal võin öelda, et tundsin ennast doktorandina sageli väga üksijäetuna. Ilmselt vajaksid doktorandid väga suurt tuge teadusmetodoloogias, teadusartiklite kirjutamise oskuste arendamisel, publitseerimisvõimaluste leidmisel, kaasamisel ühistesse uuringutesse jne.'

'Koostöö ja iseseisva töö tasakaalustamine, liigkitsas süvenev spetsialiseerumine.'

'Uued suunad ja tasandid on kutsunud esile vajaduse doktoriõppe selgemaks määratlemiseks nii Euroopas kui Eestis. Kõige pealt selge eristamise doktortaseme kolme põhilise meetodi vahel - filosoofia, teadus, kunst. Ilma põhimõisteid defineerimata ei ole kitsamas mõttes võimalik määratleda ühe ehk teise suunalise doktoriõppe eesmärgi ega ka kriteeriume. Otsekui uidatakse udus. Kellele seda vaja on? '

'Liiga vähe on praktilist baasi. Kaldutakse liialt teooriasse, ilma võrdluste toomiseta reaalsest elust.'

*'Esimestel aastatel ainekursusi palju, kohati kipuvad segama eksperimentaalset tööd'
'Tehnikaaladel tiptasemel aparatuuri puudumine ja sellega seoses artiklite publitseerimise raskused.'*

'''infrastruktuuri mahajäävus, juhendajate ülekoormatus, alafinantseeritus'

'Eriti probleeme pole, kui siis probleemid kõrgekvaliteediliste publikatsioonide pikk avaldamistsükkel ja raskused artiklite vastuvõtmisega'

'Pole pädevat juhendamist ja see on halvasti korraldatud. Pole kellegagi oma töö üle diskuteerida.'

Täiendõppes õppivate inimeste puhul on õppejõududele taas suureks probleemiks õppijate väga erinev taust, -teadmiste tase ja -huvid - 50 vastust. Sageli on eelteadmised ainest nõrgad, samuti on juba unustatud varemõpitu. Vähemal määral esineb veel järgmiseid probleeme:

- Vähe aega töö ja pere kõrvalt - 16 vastust
- Motiveeritus väike, eriti, kui koolitusele on saadetud tööandja poolt (15).
- Liigselt keskendunud praktilistele probleemidele, soovivad kohe toimivaid lahendusi või retsepte, puudub laiem huvi aine vastu (11).

Täiendõppes õppivate inimeste positiivset ja motiveeritud hoiakut tõi välja 6 vastajat.

'Osadel õppuritel puudub sisemine motivatsioon'

'vähemalt pooled täienduskoolitusel õppijad on saadetud sundkorras ja neil pole tunnistusele lisaks muid huve'

'Uue õppimisele suunatud hoiakut vähe, tahtmatus teha iseseisvat tööd.'

'Formaalse tulemuse ületähtsustamine.'

'Madal motivatsioon ja ükskõikne suhtumine, kuna tööandja ei pea inimese enda püüdlusi oluliseks. Õpitakse minimaalselt või ülesandeid täidetakse rahuldavalt, et kätte saada üht paberit. Viimane on oluline kellelegi ettenäitamiseks, mis tõestaks, et inimene säilitab oma kvalifikatsiooni ja nagu oleks kursis ka uute teadmistega. '

'üsna vahva grupp. nad teavad mida tahavad, kuid eriti ei viitsi kodutöid teha. täiendõppijate tase ei erine oluliselt msc paremate tasemest, ehkki eeldaks rohkemat'

'Iseseisva töö sooritamist on raske motiveerida. Täiskasvanute hindamine on oluliselt komplitseeritum võrreldes üliõpilastega. Vähene õppijate võõrkeelte tundmine'

'Erinevalt magistriõppes on vajalik siin rõhutada praktilise kogemuse saamist. Seetõttu rühma teadmiste ja kogemuste kasutamine mingi uue meetodi rakendamisel. Kuna koolituse oodatakse tihti võiduvalemeid, siis ka erinevate meetodite tugevuste ja nõrkuste analüüs praktilisest poolest lähtuvalt. '

'Erilisi probleeme ei ole olnudki. Hea täiendkoolitus eeldab väga põhjalikku ettevalmistust ja teadmist, mida sinult oodatakse. Vahel kimbutab ajapuudus.'

'Laboritööde-ja praktiliste ülesannete koostamine.'

'Õppijate rutiin, harjumuspärasest kinniolemine.'

'Akadeemiline staff ei lähe eriti peale'

'Reeglina on huvitatud paberist, mitte õppimisest (ega ma nagunii aru ei saa)''''

'Näib, et soovide ja võimaluste vahel on lõhe: kursust küll alustatakse, kuid lõpuni seda läbi teha alati ei suudeta. '

'Õppetöö toimub tihti põhiõppe aja ja energia arvelt'

'vähene avatus uutele teadmistele, liialt kinni varem omandatud teadmistes. '

'''Enamasti motiveeritud õppijad, kes ootavad rohkem praktilisi ja elu-töoga seonduvaid kursuseid kui vaid teooriat.

See tähendab, et täiendõppes õpetavad õppejõud peaksid eriti hoolitsema selle eest, et nad oskaksid teooriat ühendada õppijate igapäevatöö vajadustega"

"Enamasti motiveeritud õppijad, kes ootavad rohkem praktilisi ja elu-töoga seonduvaid kursuseid kui vaid teooriat.

See tähendab, et täiendõppes õpetavad õppejõud peaksid eriti hoolitsema selle eest, et nad oskaksid teooriat ühendada õppijate igapäevatöö vajadustega"

'kursuste pinnapealsus. Eesmärgiks on sageli vaid formaalne tunnistus, mitte sisuliselt omandatavad teadmised. Seda eriti siis, kui õpetatav on UUS, ega haaku täpselt õppijate varasemate ettekujutustega.'

'Kindlasti on vaja anda aega osalejate endi kogemuse refleksiooniks, samas aga oodatakse lektorilt teatud teemade läbimist. Ilmselt üleplaneerimine.'

'Oleneb seltskonnast, mõnedel juhtudel ei viitsita pingutada ja püütakse lihtsamalt (ka ebaausaid võtteid kasutades) läbi saada'

'Võtan seda alati kui head võimalust ajakohastada oma teadmisi, saada juurde uusi + saada juurde auditoorse ja rühmaõppe kogemusi.'

'Motiveeritus. Kui täiendõppe tähendab nt. kooliõpetajale paari vaba päeva igapäevasest rutiinist, siis sõltub väga palju inimesest endast kuidas ta seda aega kasutab.'

'Reeglina hästimotiveeritud õppijad'

'Reaalse elu väga hea tundmine. Korralikult ettevalmistatud materjalid. Elulised näited.'

'Enamik on tunnetanud täiendõppe vajalikkust, osa siiski tahab vajalikku dokumenti.'

'Meeldivaim osa õppes, kuna õpe peab olema vastav nn. täiskasvanute koolituse põhimõtetele, sidustatud õppija kogemusega, pigem arutelu laadis ja konkreetsetele elulistele situatsioonidele rajanev. Arutelusid hea läbi viia.'

""soovitakse saada valmis tegevusmudelit,

rühmade koosis väga ebaühtlase

eelteadmiste pagasiga""

'tuntakse huvi kitsalt praktiliste probleemide vastu'

'eelarvamused ja soov saada nõ valmis retsepte" kuidas konkreetsetes olukorras käituda""

3.7 Tasustatav õppetöö lisaks põhitööle

Küsimus. Millises mahus (päevades) olete lisaks oma ülikoolis tehtavale põhitööle viinud viimase kuue kuu jooksul läbi tasustatavat õppetööd teistes kõrgkoolides, koolitusfirmade vahendusel ja tegutsenud FIE-na?

Uuringu tulemused ei näita õppejõududel suurt koormust väljaspool ülikooli õpetamisel. Üheks põhjuseks võib antud uuringu puhul olla ka asjaolu, et kõige enam hõivatud õppejõud ei leidnud aega ankeedile vastata.

Teistes kõrgkoolides õpetab lisaks oma ülikoolile 17% õppejõududest ehk 58 õppejõudu valimist. Neist 20-40 päeva jooksul teeb seda 13 õppejõudu, 10-14 päeva jooksul 7 õppejõudu ja alla 10 päeva 37 õppejõudu.

Koolitusfirmade vahendusel õpetavate õppejõudude arv on samaväärne kui teiste kõrgkoolide puhul - 17% (57). Neist 15-20 päeva poole aasta jooksul õpetab seal 5 õppejõudu, 10-12 päeva 4 õppejõudu ja kuni 10 päeva 47 õppejõudu.

FIE-na õpetamisega tegeleb uuringu valimist vaid 28 õppejõudu, mis teeb – 8%. Neist õppejõududest õpetab 15-20 päeva jooksul mujal 6 õppejõudu, 10-13 päeva jooksul 4 õppejõudu ja kuni 10 päeva jooksul 17.

4 Õpetamisoskuste arendamine

4.1 Tagasiside kanalid

Joonis 7

Ametlikest üliõpilaste tagasiside küsitlustest olulisemaks hindavad õppejõud mitteformaalset tagasisidet üliõpilastelt nii kursuse vältel kui pärast selle lõppemist. Lisaks toodule saadakse palju infot kolleegidelt. Tagasisidet struktuuriüksuse juhilt peab väga oluliseks kanaliks 14% ja pigem oluliseks 34% õppejõududest.

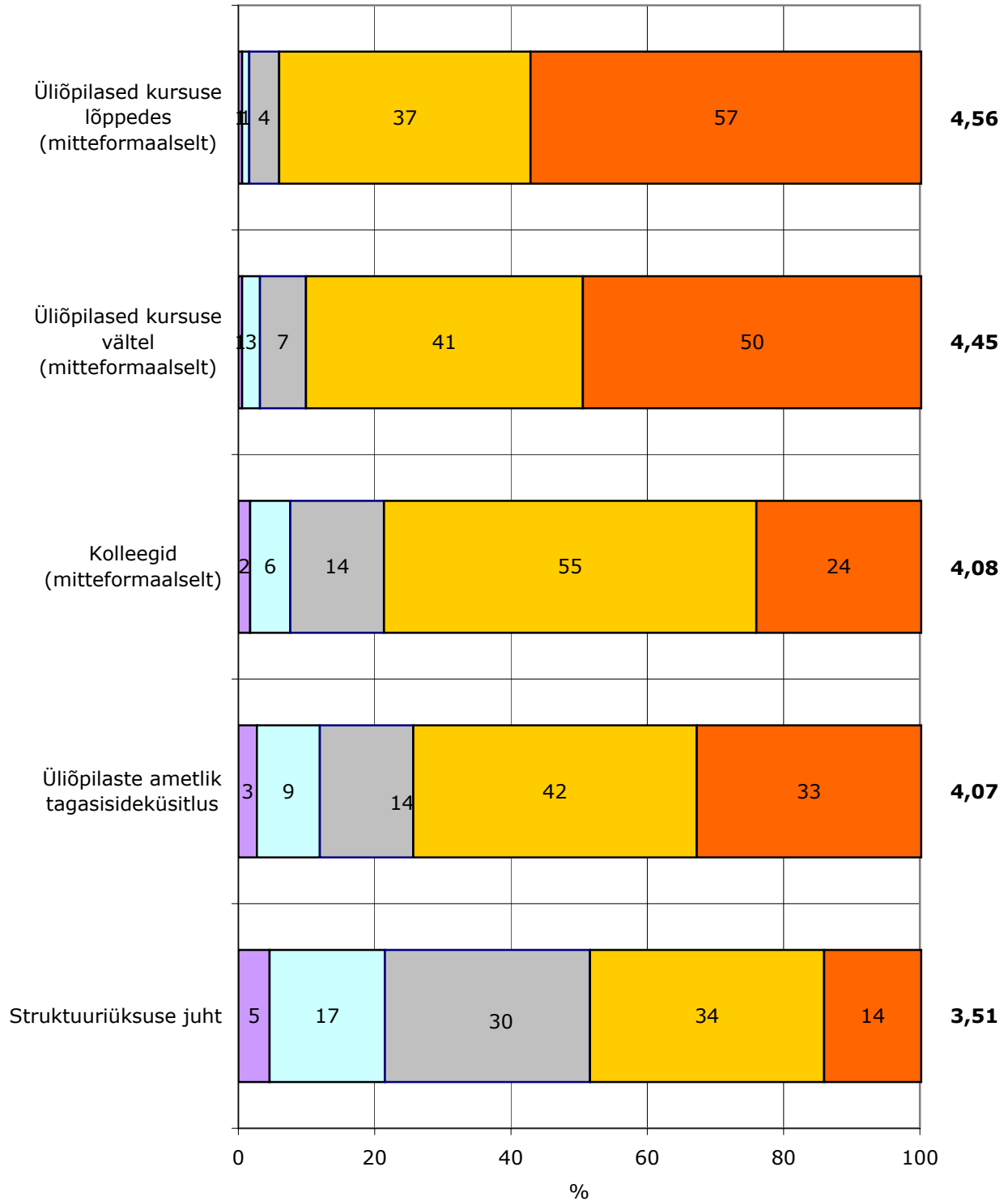
Muud väljatoodud kanalid ja küsimusega seoses esitatud kommentaarid olid järgmised:

- 'ametlik tagasisideküsimustik on pigem formaalsus, kipuvad tagasisidet andma need, kes eriti ei osalegi auditoorses töös'
- 'Ei pea ametlikku küsitlust asjalikuks. Küsitlen kõiki kursuselasi ise kahest aspektist (e-kursus ja auditoorne õppetöö); mõlemas küsimustikus pisut üle 20 avatud küsimuse. Vastamine toimub veebis.'
- 'eksamite ja kontrolltööde tulemused'
- 'enda korraldatud tagasisideküsitlus'
- 'enesetunne, mis lihtsalt tekib kursuse käigus ja mis paneb oma fantaasiat rakendama'
- 'Erialal töötavad varasemad lõpetajad'
- 'erialaühingute info'
- 'juhuslikult pealtkuulatud vestlused'
- 'järelused õppetulemustest'
- 'kahjuks ei võeta ülikoolis loengukursuse lõppedes tagasisidet õppejõududest üliõpilaste kohta'
- 'konkreetsete kursuste sisu arvestav tagasisideküsitlus (praegune ankeet kasutatav pigem teaduskondade võrdluseks)'
- 'kriitiline enesehinnang'
- 'kui minu kursust valitakse vabaainena teiste erialade tudengite poolt.'
- 'minu enda koostatud tagasiside vormi alusel'
- 'Mul ei ole probleeme tagasisidemega, sest õpetan oma tudengeid 4 semestri vältel 3-aastase õpiaja jooksul, kui neil on probleeme võivad nad alati tulla oma küsimustega minu juurde. Neile on selgeks tehtud, et küsimine ja eksimine on tudengitele lubatud ja vajalik, sest muidu ei saa kogemusi. '
- 'näiteks kirjalikud testid'
- 'parimaks kanaliks pean senini e-vormis koostatud anonüümset tagasisideküsimustikku kursuse kohta, mille tudengid saavad täita kursuse lõppedes.'
- 'ringiga, kolmandate isikute kaudu, st oli põhjust rääkida, on mingi maine ka väljaspool'
- 'Teen ise küsitlusi ja oma kursuse üliõpilastepoolseid analüüse'
- 'teen ise tagasisideankeete üliõpilastele, kas see on formaalne või mitteformaalne?'
- 'Tudengite praktilised saavutused iseseisvas töös'
- 'tulemuse nägemine üliõpilaste edasises tegevuses'

Tagasiside olulisus õppejõule

n=337

■ pole üldse oluline ■ pigem ebaoluline ■ ei oska öelda
■ pigem oluline ■ väga oluline Keskmine



- 'täiendkoolituste tagasiside mooduli lõpus'
- 'tänukirjad ka aastate pärast'
- 'vilistlastelt-praktikutelt'
- 'õpilaste eksamitulemuste ja kontrolltööde analüüs (mida ise teen)'
- 'ülikooli ametlik tagasisideküsitlus on täiesti kasutu, kuna hindab seda, mis tudengile MEELDIB, mitte õpetamise kvaliteeti. seepärast teeme oma formaalse tagasisideküsitluse kursuste lõpus.'
- 'üliõpilaste õpitulemused ja enese hindamine'
- 'Üliõpilastelt kursuselt kursusele pärandatav info'

4.2 Koolitusvajadus erinevate teemade osas

Joonis 8A, 8B

Valdav enamus õppejõududest vajab täiendkoolitust ühe või teise teema osas - vastajaid, kes ei märkinud ära ühtegi huvipakkuvat teemat, oli kokku 4 inimest.

Kõige enam vajavad õppejõud koolitust järgmiste teemade osas:

- Nüüdisaegne lähenemine õppimisele ja õpetamisele
- Erinevad õppemeetodid
- Õpimotivatsiooni hoidmine ja loomine
- Üliõpilaste aktiveerimine
- E-õppe meetodid ja tehnoloogiad

Toodud teemade vastu tunneb huvi vähemalt 63% vastanutest. Selliseid teemasid, mille vastu tundsid huvi vähemalt pooled õppejõud, oli väljapakutute seas 12.

Kõige vähem huvitab õppejõude teema „Õppekorraldus minu ülikoolis“ – huvitatuid 33%.

Teemad, mida õppejõud lisaks nimetatutele välja pakkusid, olid järgnevad:

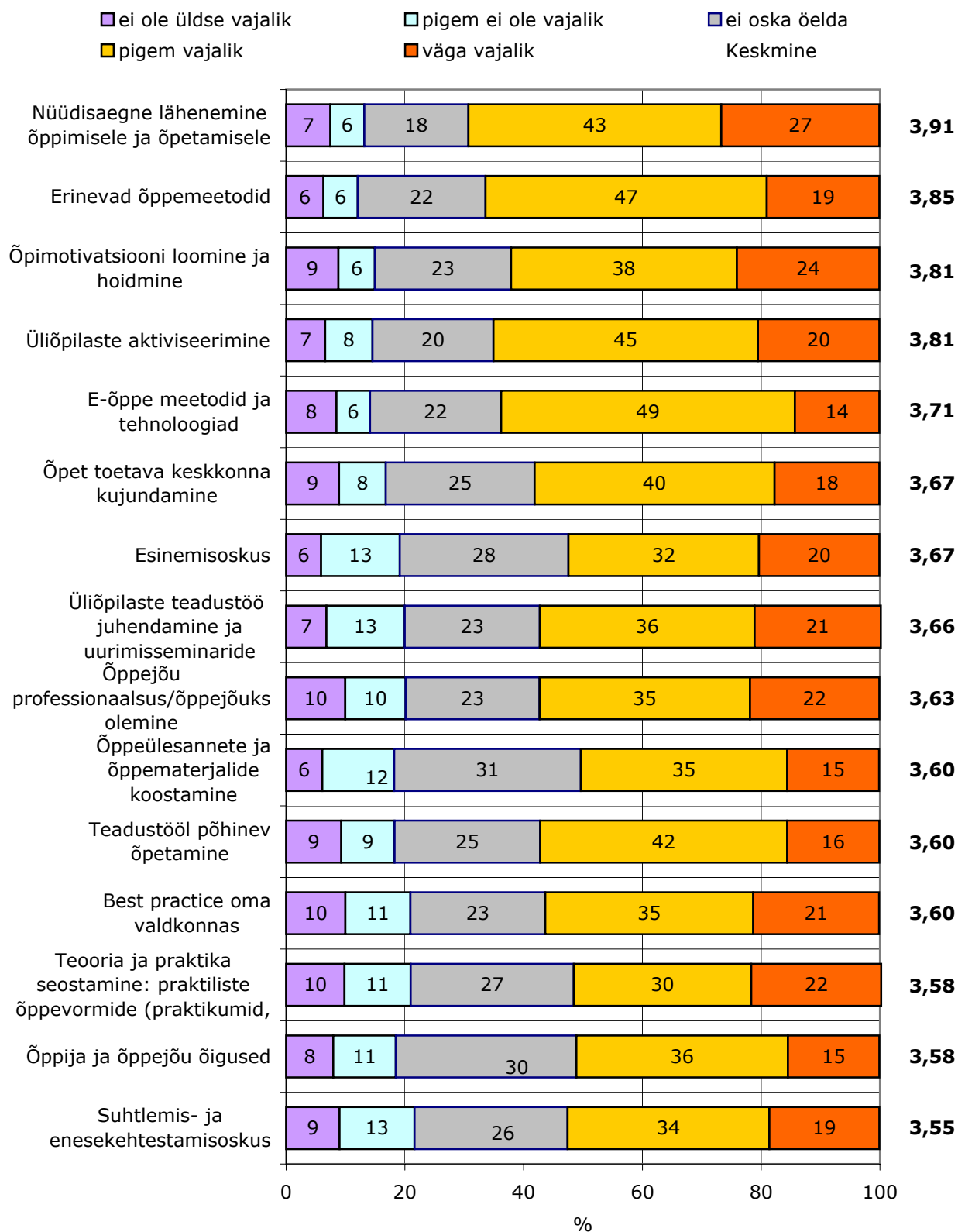
- 'Aktiivõpe suurtes gruppides (>100 õppuri) :)'
- 'häälekoolitus (kuidas hoida hääleaparaati, ka pikkade loengupäevade jooksul)'
- 'isiklik eeskuju'
- 'Kuidas numbriline hindamine asendada arvestusega, kusjuures sisuline tagasiside õppejõu poolt on kindel nõue.'
- 'Loomingulisuse säilimine õppeprotsessis'
- 'Olemasolevate tehniliste oskuste arendamine vastavalt mu enda vajadustele - individuaalõpe või nõustamine'
- 'Õppejõudude koostöö ja palju muud'

Kommentaariid küsimusele olid järgnevad:

- 'kõik teemad oleksid väga vajalikud' kui on "väga hea" koolitaja"
- 'Iambist ei vaja mingit koolitust, vajadusel õpin juurde kogu aeg'
- 'Loetletud teemad on õppejõule olulised'
- 'Olen osalenud Mari Karmi kursusel Õpetamine ja õppimine kõrgkoolis" ega lähtunud enda vajadustest!'"
- 'Taolisi koolitusi vajavad ainult väga noored õppejõud'
- 'Täitsin p 12 enda vaatevinklist. Üldiselt on õppejõudude koolitamine nendel teemadel kindlasti väga vajalik.'

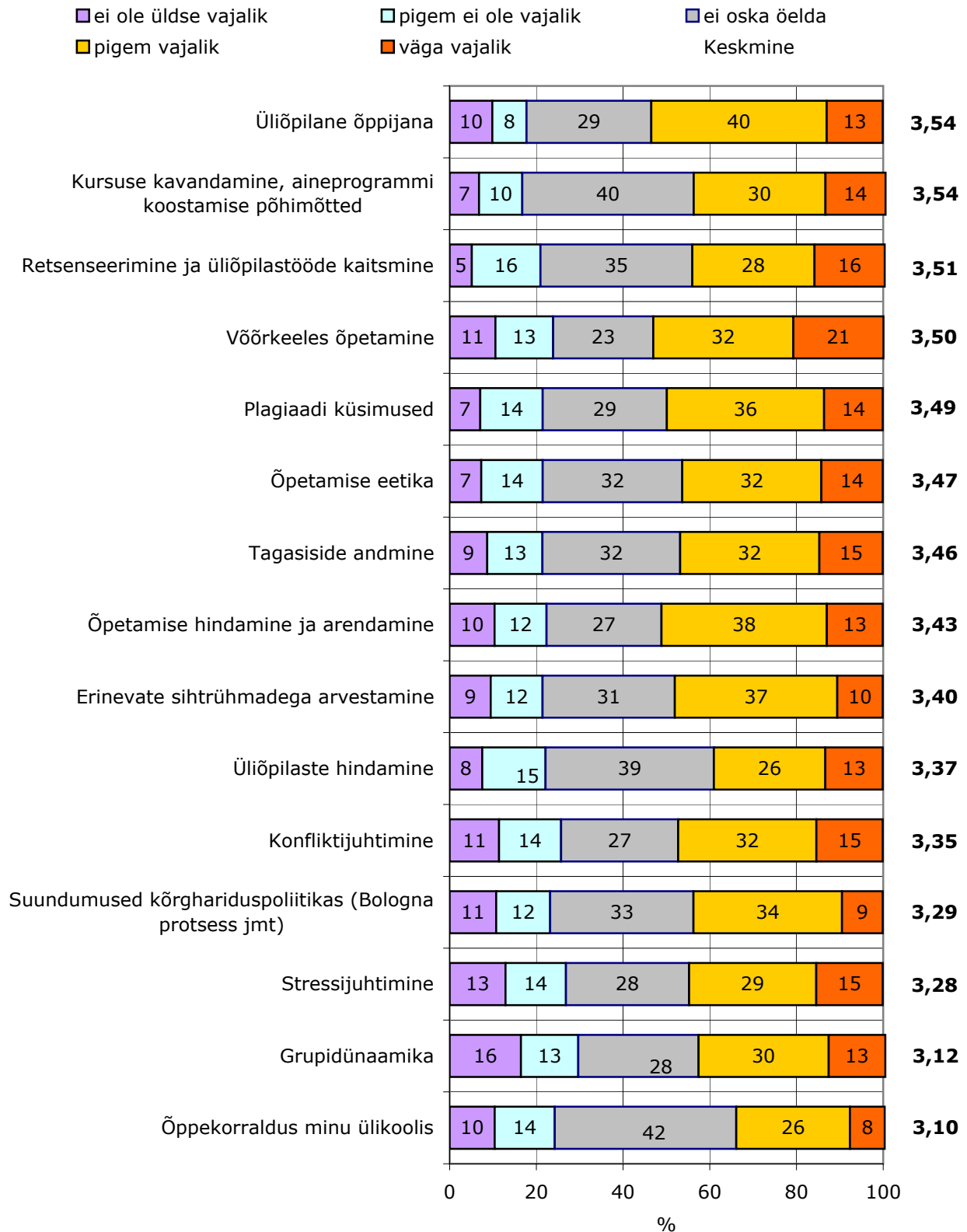
Teemad, milles vajatakse koolitust

n=337



Teemad, milles vajatakse koolitust

n=337



4.3 Teemad, milles on läbitud täiendkoolitus viimase 3 aasta jooksul

Joonis 9A, 9B

Valdav enamus õppejõududest on viimase kolme aasta jooksul osalenud täiendkoolitustel, vaid 4% ei märkinud toodud nimekirjas ühtegi koolitust.

Kõige populaarsemad koolitused on viimasel ajal olnud "Nüüdisaegne lähenemine õppimisele ja õpetamisele" (37%), "E-õppe meetodid ja tehnoloogiad" (36%), "Erinevad õppemeetodid" (34%) ja "Kursuse kavandamine, aineprogrammi koostamise põhimõtted" (24%).

4.4 Sobivamad koolitusvormid ja –ajad

Joonis 10

Kõige sobivamateks koolitusvormideks osutusid iseseisev töö materjalidega ja kuni 4h kestev koolitus. Toodud variante pooldas vastavalt 69% ja 72% vastajatest. Hästi sobiks õppejõududele ka 1-2 päeva kestev koolituse vorm ja individuaalkonsultatsioon (mentor).

Nimetatud vormidest kõige vähemsobivaks osutus pikaajaline kursus (nt. 4AP), mida pooldab vaid 31% vastanutest.

Veebipõhist kursust ja pikaajalist kursust pooldavad pigem nooremad õppejõud, vanematele õppejõududele seevastu on meelepärasem iseseisev töö materjalidega. Individuaalkonsultatsioone (mentor) peab väga sobivaks 26% ja pigem sobivaks 39% noortest, kuni 30 a. Õppejõududest.

Sobivaimate nädalapäevade ja kuude osas on õppejõudude soovid oodatult väga erinevad ja sobivad ajad sõltuvad konkreetse semestri plaanist. Siiski nimetati sobivamatest kuudest kõige sagedamini jaanuari, veebruari ja ka talveperioodi üldisemalt, ka talvevaheajaga. Nädalapäevadest nimetati kõige sagedamini reedet. Osale vastajatest sobiks koolituseks ka nädalavahetus kuid teised välistavad nädalavahetuse väga kindlalt. Kõik toodud vastused on välja toodud uuringu lisas.

4.5 Hinnang enda õpetamisoskusele ja oma tööle

Joonis 11

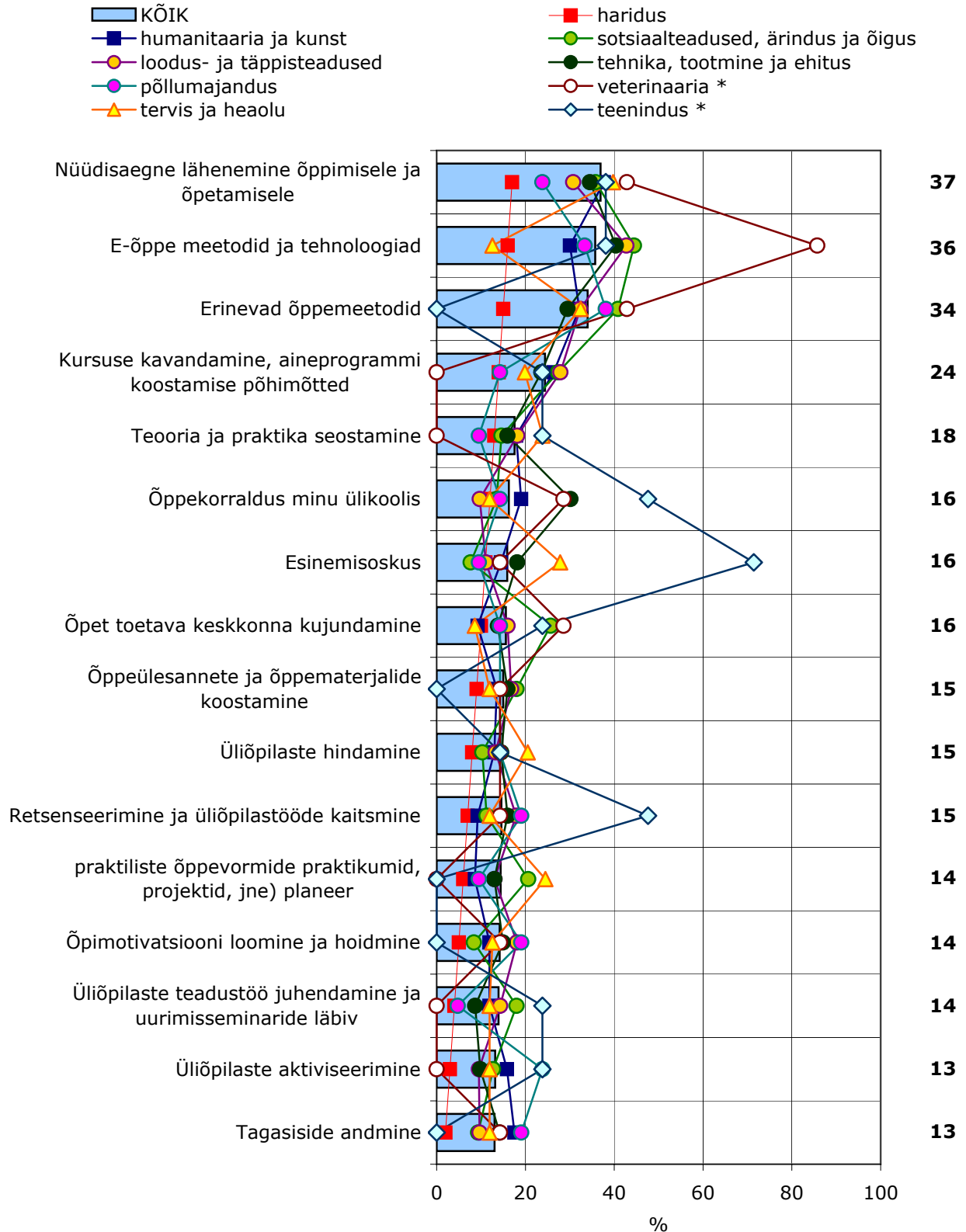
Valdav osa õppejõududest soovib õppejõuna jätkata ka viie aasta möödudes – 77% kuid 15% seda ei soovi. Oma õpetamisoskuseid peab heaks 85% õppejõududest. Õppejõud teevad palju koostööd teiste õppejõududega ja on kursis valdkonna teiste ainete õppejõudude poolt õpetatavaga.

Info õpetamisoskustega seotud kursuste kohta on väga hästi kättesaadav 12% ja küllalt hästi kättesaadav 42% õppejõudude arvates.

Oma õpetamisoskusi hindavad heaks sagedamini vanemad ja pikema õpetamiskogemusega õppejõud. Samuti on nende hinnangul paremini kättesaadav ka õpetamisoskusi puudutavate kursuste info ning enesetäiendamise võimalused on head. Samuti on pikema staažiga õppejõud paremini kursis teiste õppejõudude poolt õpetatavaga ja nad teevad rohkem omavahelist koostööd õppekavade sisu kooskõlastamiseks.

Teemad, milles on läbitud täiendkoolitus viimase 3 aasta jooksul

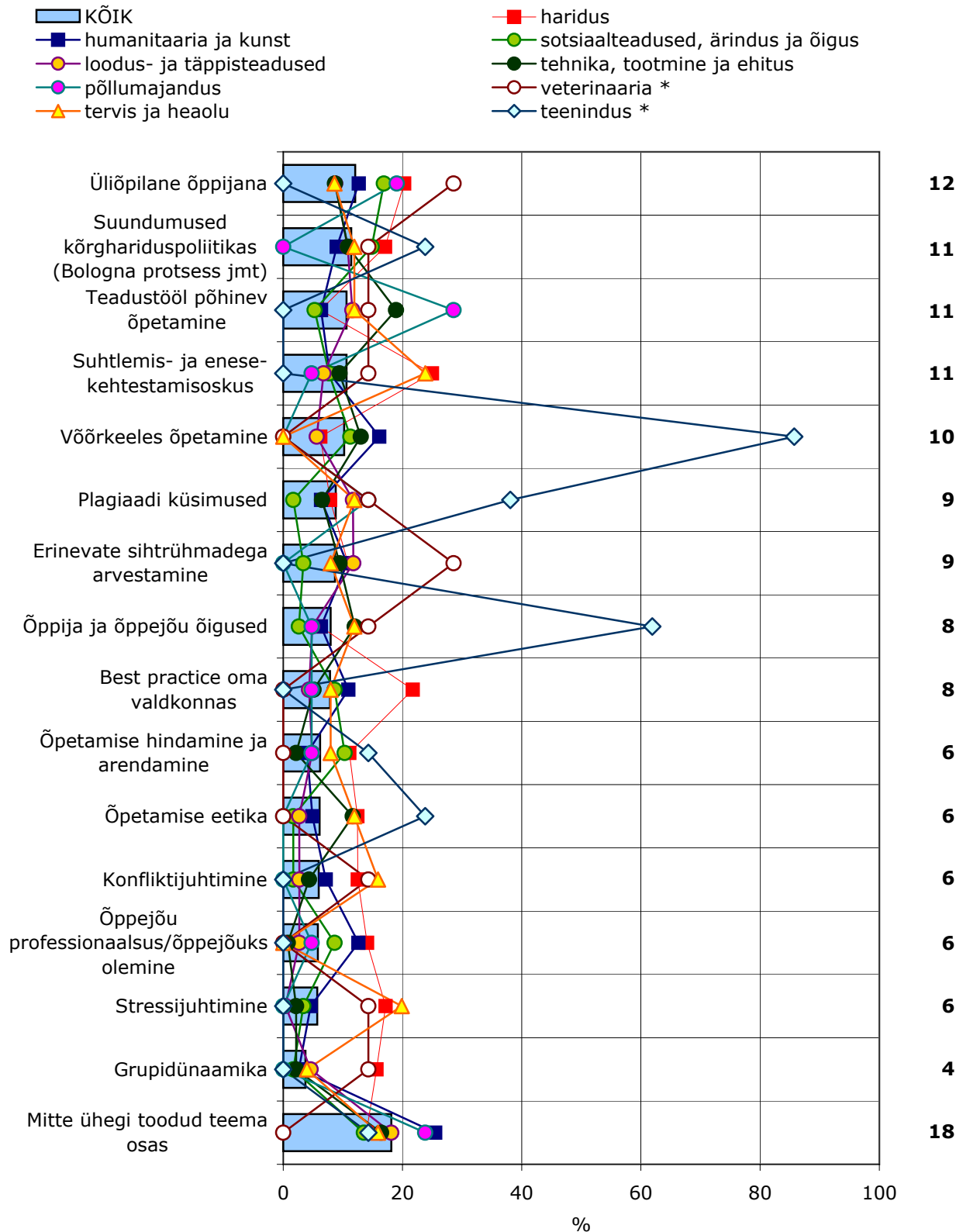
KÕIK n=337



* Vastanute arv üldistusteks ebapiisav

Teemad, milles on läbitud täiendkoolitus viimase 3 aasta jooksul

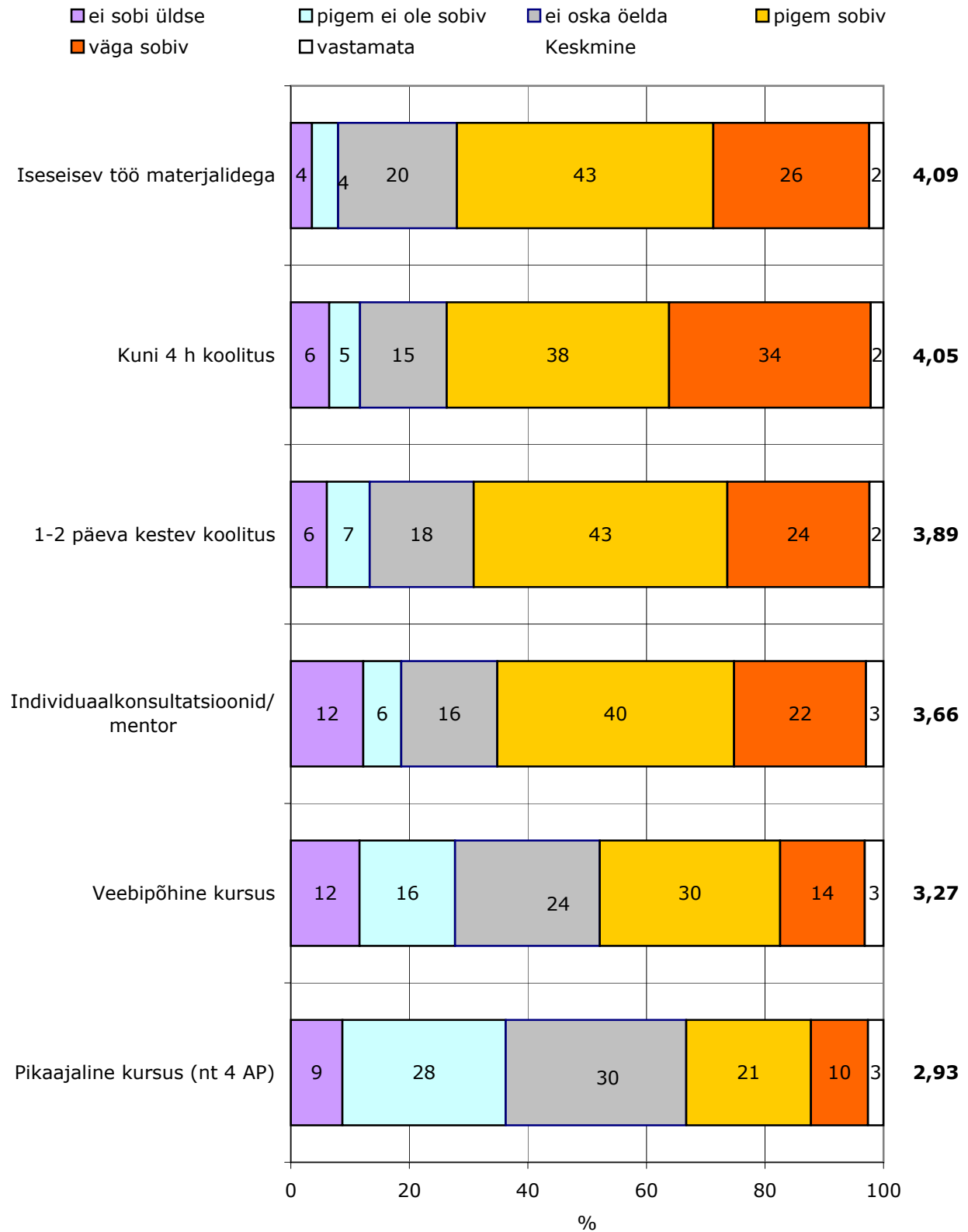
KÕIK n=337



* Vastanute arv üldistusteks ebapiisav

Sobivamad koolitusvormid ja -ajad

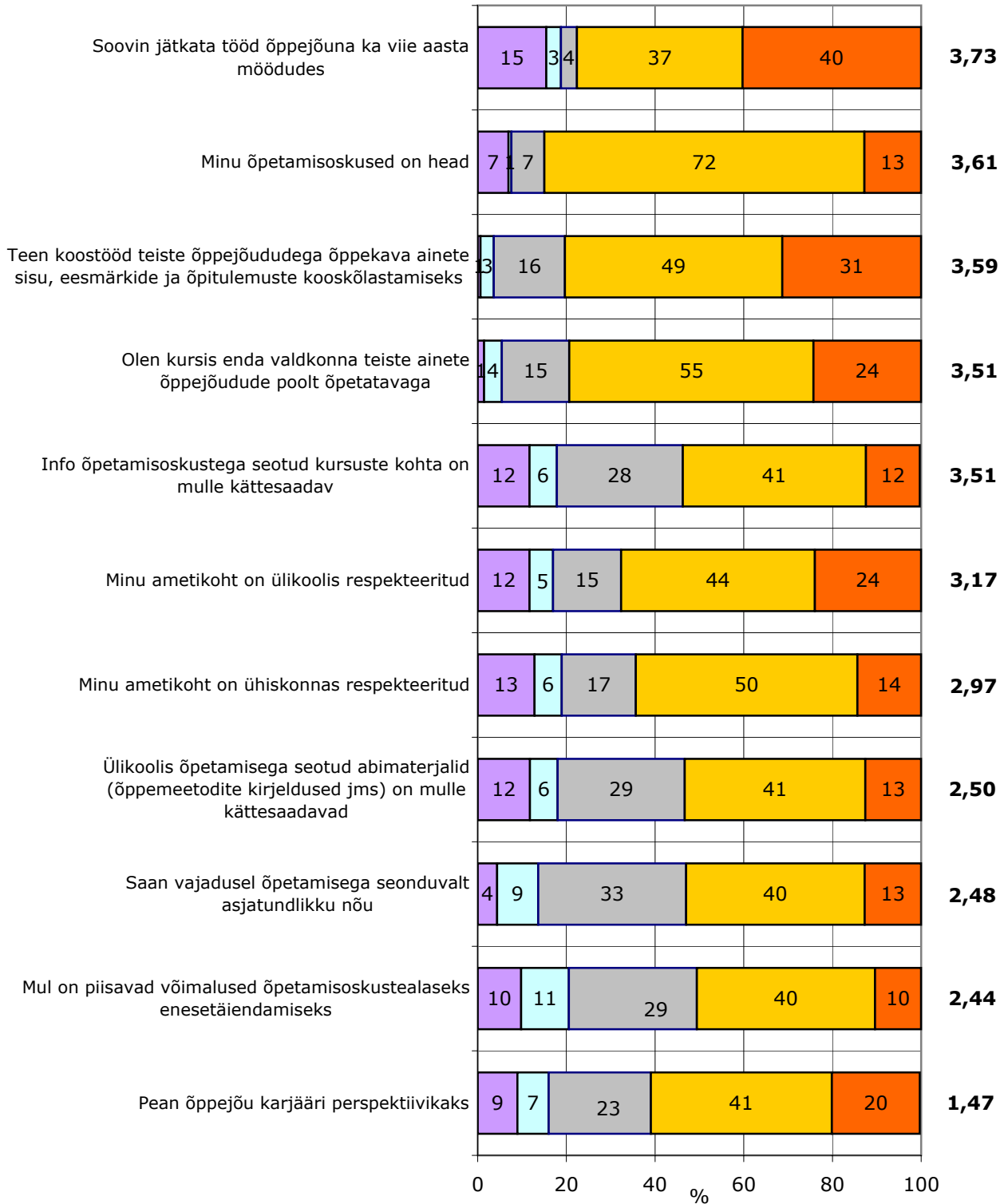
n=337



Nõustumine väidetega

n=337

■ ei ole üldse nõus
 ■ pigem ei ole nõus
 ■ ei oska öelda
 ■ pigem nõus
 ■ täiesti nõus
 Keskmine



4.6 Millest tundi puudust algaja õppejõuna

Küsimus: Millest tundsite algaja õppejõuna kõige enam puudust?

Kõige enam tundsid õppejõud endi sõnul puudust kogemusest (16%). Lisaks oli puudus õppematerjalidest, kirjandusest (12%), kusjuures paljude õppejõudude hinnangul kestab kirjanduse puudus seniajani. Mentorist või kogenud kolleegide toest (võimalusest nõu küsida) on puudust tundnud 11% Eesti õppejõududest. Pidevalt on neile probleemiks olnud ka ajapuudus – 10%. Õpetamismetoodikast tundis alguses puudust 6% ja esinemisioskusest 4% õppejõududest. Mitme õppejõu hinnangul oli alguses probleemiks ka vähene enesekindlus ja julgus auditooriumi ees esinedes (2%). Osa õppejõude tundis puudust ka pedagoogilistest teadmistest, piisavast tagasisidest enda tööle ja väärilisest palgast. Õpetamisioskusest ja õpetamise infost tundis algusperioodil puudust 3%, enesetäiendamise võimalustest 2% ja tehnilistest vahenditest 1% vastanutest.

'Varasemad õppematerjalid polnud kättesaadavad ja oma uute esimeste materjalide koostamisel tundsin ebakindlust, kas kõik on ikka nii nagu vaja. Info õpilaste varem õpitud ainetest ja ainesisust võiks olla kergemini kättesaadav.'

'Kui alustasin, et tundnudki nii väga puudust - midagi polnud, kõik tuli ise luua, ei osanud karta, sest teadmine asjast oli endal väga nõrguke. Nüüd tunnen palju rohkem puudust headest õpikutest (mida saaksid kasutada eelkõige üliõpilased) ja olen ise tihtipeale ebakindlam kui alguses.'

'juhendamisest/mentori olemasolust. Mingit abi ei saanud, keegi pole kunagi huvi tundnud, kas vajan abi, pole minu loenguid-seminare vaatamas käinud. Kõik on tulnud ise omandada katse-eksituse meetodi ja kirjanduse põhjal.'

'õpetuse sisu üle otsustamine; kas see, mis ma pakun, vastab üliõpilaste eelnevale ettevalmistusele ja järgnevate õppeainete nõudmistele'

'Ülikooli õppekorraldus oli mulle täiesti tundmatu ning õppisin üksnes vigadest.'

'edutamissüsteemi puudumine; puudus õiglase tasu suurema töö eest (raskemad kursused, nõudlikumad rühmad, mahukam enesetäiendus)'

'1. Kõrgkoolipedagoogika alustest (õpetamise metoodika ja psühholoogia), kuna ei oma spetsiaalset pedagoogilist ettevalmistust. Kõik tuli endal avastada katse-eksituse" meetodil. 2. Vajalik oluks aktiivsem otsuste õpetamiskogemuste vahetamine vanemate ja nooremate õppejõudude vahel (kuidas õppeainet selgelt esitada, millised abimaterjalid vaja, nõudmiste optimaalne tase jt.)''

'selgesti sõnastatud eesmärkidest (õppekava tasemel, st millise arsti peab TÜ väljastama - mida see inimene peab teadma ja oskama)'

'ilmselt sissejuhatavast koolituses õppimisest ja õpetamisest kõrgkoolis, kus oleks juhitud tähelepanu olulistele asjadele millele tähelepanu pöörata, nt kavandamine, võimalused ülesannete koostamisel jne'

'eetilised ja juriidilised probleemid üliõpilastega suhtlemisel, nt kas üliõpilasele tohib öelda, et ta on loll ja laisk'

'Kaasaegsest õppekirjandusest, tunnen sellest ka praegu suurt puudust'

'loengumaterjalide koostamise ja loengute huvitavamaks tegemise oskus puudus. Kuidas kaasata tudengeid mõtlema ja ütleva? Kuidas suunata individuaalsele tööle?'

'Õpetamisoskused, aineprogrammid, enese kehtestamine, üliõpilaste motiveerimine ja kaasa mõtlema panek.'

'Arusaamast, kuidas on koostatud aineprogramm ja milline on seal enda asukoht'

'õppematerjalist, mille põhjal loenguid ja praktikume ette valmistada. Tegemist on Eestis uue valdkonnaga, mille õpetamise kogemused puudusid. Need kogemused olen aastate jooksul saanud välisülikoole küllastades.'

'algaja õppejõuna ei tundnud millestki puudus kui ainult ajast. Hetkel kui õpetatud on kuus aastata tunnen ennast kõige ebakindlamana, sest tean, kui vähe ma tean :)'

'''Olen ikka veel algaja õppejõud!

Ülevaatest tänapäevastest õpetamisviisidest ja õpilastest

'''Tunnen puudust vähesest praktilisest juhendamisest, kuidas õpetööd läbi viia

'õppekorralduse ülevaatest; ajakavast, milline aruanne millal esitada; tagasisidest struktuuriüksuse töö kohta'

'Tundsin endal väga suurt vastutust ja olin mures oma temaatika õige käsitlemise pärast, puudus kogemus erinevate meetodite käsitlemisvõimaluste ja oskuste osas.'

4.7 Oodatav abi ülikoolilt

Küsimus: Kuidas ülikool saaks Teid õpetamisoskuste arendamisel toetada?

Ühtekokku laekus küsimusele 272 vastust, millest ligi pooled (128) märkisid, et ülikool võiks pakkuda õppejõududele tasuta koolitusi ja kursuseid ning nendest informatsiooni edastada, nagu seda tehakse ka praegu. Märgiti ka kindla regulaarse koolitusplaani koostamise vajalikkust, mis võimaldaks õppejõududel nendel osalemist pikalt ette planeerida.

Teiseks tõid õppejõud välja vajaduse vaba ajaressursi järele, mis võimaldaks neil koolitustel osaleda (18). Hea oleks, kui õppejõududel oleks võimalik kasutada enesetäiendamiseks ühte vaba semestrit, mis võimaldaks rahulikult oma ainega tegeleda ja kursustel osaleda (4 korral).

Kõrgem palk/vääriline tasu on oluline õpetamisoskuste arendamisel 11 vastaja arvates. Samuti oleks oluline võimaldada õppejõududel küllastada välisülikoole (8 vastust).

Muud vastused:

'pakuks huvi kuidas mõnes Skandinaaviamaa (näiteks - Taani, kus tavaliselt on asjad mõistlikult korraldatud) toimub majandusmatemaatika või matemaatilise modelleerimise õpetamine'

'lihtsate veebipõhiste materjalidega ja nt vormis küsimused-vastused'

'Ülikool peaks õppejõudude valimisel arvestama õppetöö, mitte teadustöö kvaliteeti või vähemalt mõlemat. Hetkel on tunne, et teadustöö on A ja O, õppetöö oleks justkui eralõbu.'

'Kui õppejõudude valimisel arvestatakse ülikooli vajadusi spetsialistide järele, ega valita oma inimesi igale poole, vaatamata erialadele, oleks õpetamine ka kergem.'''

'Toetada tuleks nooremaid'

'nii nagu seni'

'kes on huvitatud, sellele on võimalused enesetäiendamiseks kõrgkooli-pedagoogika alal väga head'

'Kuu jooksul vastan juba kuuendale küsitlusele, saan iga päev hulga Emaille ülikooli siseinfo, kuid samas ei tea õieti peale paarikümneaastast tööd ülikoolis, kellelt ja kust saada kiirelt asjalikku vastust või tuge mõnele konkreetsele õppemetoodilisele küsimusele. St sihipärane võimaliku tugistruktuuride ja õppestruktuuride koostööinfo kipub kaduma infomürasse või on selline info ikkagi kohati mitte lihtsalt kättesaadav.'

'nõustuks, et 21. sajandil õpetatakse ja õpitakse teisiti kui 20-ndal'

'soodustades õppejõu enese arendamist ja selle väärtustamist, vastukaaluks ainult teadusartiklite arvesse võtmisele'

'praeguseks on jäänud kaks teed: paarikuused käigid partnerülikooli v firmasse välismaal, või kolleegidega tehtavad ühisprojektid (suvekool, täiendkursus vms), mis toimuvad väljaspool koduülikooli'

'Erinevad tunnustatud õppejõud võiks teha oma kogemuste põhjal ülevaateid, et kuidas nemad õpetavad.'

'Kõigepealt võiks olla üks mentor, kellega kord kuus paar tundi juttu puhuda ja kellelt vahel meilitsi võiks üht-teist küsida'

'enne õpetustöö alustamist tutvustada kooli funktsioneerimist ja juhtimist praktilistes asjades. Hea oleks vanema mentori olemasolu esimesel õppejõuna töötamise aastal.'

'Tunnustamisega, või märguandmisega, et üldse olemas olen'

'vähem lollakaid ankeete'

'Kõigepealt peab ise ülikoolis toimivat töökorraldust enda arengu huvides efektiivselt kasutama - siin on piisavalt reserve. Rohkem kollegiaalset koostööd tuleks siiski kasuks. '

'võimaldada ligipääs võimalikult paljudele teadusajakirjadele'

'Kirjanduse soetamine, praktika välismaal'

'pakkuda erinevaid võimalusi kogemuste vahetamiseks, seda teeme ka õppetooli siseselt. Kuid huvitav oleks teada ka erinevate teaduskondade kogemustest.'

'ka teiste õppejõudude amet peale professori tuleb uuesti au sisse tõsta'

'Pigem võiks pakkuda rohkem vaheldust vaimsele pingele, lõõgastumisvõimalusi - et säiliks motivatsioon ja energia õpetamise läbiviimiseks, oskused ja teadmised on minul kui pedagoogikutega inimesel valdavalt olemas. '

'ei püüaks liigselt reglementeerida, juhtida, kontrollida, suunata jne'

'Luues tingimused õppimiseks.'

'Raskused on pigem demograafilised, mis igal soovijal võimaldavad kätel kantud saada, samuti üleilmastuvas autoriteedikriisis ja veendumuses, et noorus iseenesest annab kõigeks õiguse ja võimaluse'

'vähendada bürokraatiat ja lõpetada õppekavade pidev ümbertegemine, mis täiendavate ressurssideta ei anna tulemusi'

'Tehe mulle paremini arusaadavaks, kuidas saan ma ise kasutada olemasolevaid abivahendeid (juhendid, tekstid jne.).'

'Rohkem vastavasisulisi elektroonilisi ajakirju, millele oleks õppejõududel vaba juurdepääs'

'Kraadiõppurite juhendamise saan ise hakkama ja põhiõppest hoiaksin pigem eemale. Kui, siis loeksin mõned üksikud loengud.'

'Õpperühmad võiksid ka tegelikkuses olla nii suured, kui plaanitakse eelmisel semestril tunniplaani koostamisel.'

'töötada välja õppeinfosüsteem, et ei peaks oma aega kulutama vajaliku info saamiseks; pakkuma õppejõududele tasuta ja mitmekülgset täienduskoolitust'

'Ei oska öelda. Ülikooli õppejõud peab heaks õppejõuks ise kasvama. Algelised koolituskursused ei sobi õppejõududele.'

'Ülikool peaks rohkem tunnustama igapäevases õppetöös tehtavat ja neid õppejõude, kes hästi õpetavad, sest üliõpilane tuleb ülikooli ikkagi õppima, teda ei huvita mitu maailmatasemel teadusartiklit õppejõul ette näidata on'

'Luues õppejõududele paremad õpetamistingimused'

'tagades stabiilsuse ja akadeemilise järjepidevuse'

'Eks aeg annab arutust, liigne valikute küllus muutub ise probleemiks'

ÕPETAMINE ÜLIKOO LIS

Õppejõudude õpetamisoskuste koolitusvajaduste uuring

Lp õppejõud,

Eesti avalik-õiguslikud ülikoolid viivad koos läbi Euroopa Sotsiaalfondi projekti „Kõrgkoolilõpetajate konkurentsivõime tõstmine läbi õppetegevuse kvaliteedi arenduse“. Üks olulisimaid osapooli õppetöö kvaliteedi tagamisel on õppejõud, nende teadmised, motivatsioon ja oskused õpetada. Õpetamisoskusi on enamik õppejõude seni omandanud iseseisvalt. Meie eesmärk antud projektis on õppejõude seejuures aidata, seda ennekõike täienduskoolitusvõimaluste avardamise kaudu. Pöördume Teie poole palvega vastata alltoodud küsimustele ülikoolis õpetamise kohta ning hinnata, millist koolitust õpetamisoskuste arendamiseks kõige enam vajate. Teie vastused on väga olulised õpetamisoskuste arendamise süsteemi korrastamiseks ning sobivaimate täiendusvõimaluste pakkumiseks ülikoolide õppejõududele. Uuringusse on kaasatud kõigi Eesti avalik-õiguslike ülikoolide õppejõud ning õppetööd läbiviivad teadustöötajad. Vastuseid käsitletakse konfidentsiaalseina ning neid kasutatakse vaid üldistuste tegemiseks. Palume ankeet täita hiljemalt 12.detsembriks. Ankeedi täitmine võtab aega umbes 20-30 minutit.

Koostöö eest tänades,

Eesti avalik-õiguslikud ülikoolid
Turu-uuringute AS



I Õppejõu roll ja hoiakud

1. Mida tähendab Teie jaoks õppejõuks olemine?
2. Milline roll on ülikooli õppeprotsessis:
 - õppejõul
 - üliõpilasel
3. Palun hinnake kuivõrd oluliseks peate enda jaoks järgmisi tegevusi oma töös?

5 – väga oluline 4 - pigem oluline 3 – ei oska öelda 2 - pigem ebaoluline 1 – pole üldse oluline

Tegevus	5	4	3	2	1
Õppetöö					
Õppekava(de) loomine ja arendamine					
Ainekursuste(de) loomine ja arendamine					
Auditoorse õppe ettevalmistamine					
Auditoorse õppe läbiviimine					
Üliõpilaste iseseisva töö ettevalmistamine					

E-toe ettevalmistamine kursusele					
E-õppe läbiviimine					
Üliõpilaste hindamine					
Üliõpilastele tagasiside andmine					
Üliõpilaste lõputööde juhendamine					
Õppematerjalide koostamine					
Täienduskoolituse ettevalmistamine ja läbiviimine					
Muud ülesanded					
Teadustegevus					
Raha taotlemine, projektide kirjutamine					
Juhtimis-, administratiiv- ja arendusülesanded ülikoolis					
Osalus erialaga seotud ühiskondlikus töös					
Enesetäiendamise					
Teiste õppejõudude nõustamine (mentori/superviisori tegevused)					
Muu (palun täpsustage)					

II Õpetamine

4. Mis on Teie jaoks õpetamise eesmärk?
5. Palun märkige alltoodud skaalal, mil määral Te arvestate ainekursuste loomisest ja arendamisest järgnevate teguritega

5 – väga sageli 4 – pigem sageli 3 – vahetevahel 2 – pigem harva 1 - üldse mitte

Tegurid	5	4	3	2	1
Õppekava eesmärgid					
Sarnased aineprogrammid					
Kolleegide kogemused					
Üliõpilaste arvamused					
Tööturu vajadused					
Oma õppimiskogemused					
Oma kogemused õpetamisel					
Üldised kompetentsid, mida üliõpilane peaks omandama					
Ainespetsiifilised kompetentsid, mida üliõpilane peaks omandama					
Aine põhiõpiku(te) sisu ja struktuur					
Oma teadusuuringute tulemused					
Uued teadustulemused õpetatavas valdkonnas					
Õpetamismeetodite vastavus aine eesmärkidele					
Hindamismeetodite vastavus aine eesmärkidele					
Sihtgrupi eripära ja suurus					
Muu (palun täpsustage)					

6. Allpool on toodud rida õpetamistegevusi ja -meetodeid, mis on liigitatud õppetöö eri aspekte silmas pidades. Palun hinnake, mil määral neid õpetamisel kasutate. Märkige ristiga ka see, milliste meetodite kohta soovite rohkem teada saada.

	5 - väga sageli	4 - pigem sageli	3 - vahetevahel	2 - pigem harva	1 - üldse mitte	Soovin rohkem infot
Õppetegevus/-meetod						
Auditoorne töö (loeng, seminar, praktikum)						
Aine eesmärkide selgitamine						
Aine tähtsamate aspektide rõhutamine						
Süsteemse pildi loomine ainest						
Loengukonspektide koostamine ja üliõpilastele kättesaadavaks tegemine						
Seoste selgitamine teiste ainete ja reaalse eluga						
Näidete toomine						
Slaidide ja/või lüümikute kasutamine						
Probleemõpe/juhtumi analüüs						
Vaatlus/eksperiment						
Rühmatöö						
Juhtumi analüüs						
Praktilised harjutused/töö laboris						
Ülesannete lahendamine						
Üliõpilaste ettekanded						
Kaasüliõpilaste ettekannete/tööde hindamine						
Videotreening						
Rollimängud						
Üliõpilaste omavahelised arutelud ja väitlused						
Küsimuste esitamine/vastamine						
Muu (palun täpsustage)						
Iseseisev töö						
Projekti koostamine						
Esseede/ettekannete koostamine						
Rühmatööde ja projektide koostamine						
Enesehindamine, enesehindamise testide täitmine						
Kirjanduse lugemine						
Veebitoe kasutamine iseseisva töö läbiviimiseks						
Muu (palun täpsustage)						
Juhendamine						
Vabas vormis arutelud ühe üliõpilasega						
Regulaarsed seminarid, arutelud grupis						
Töö mustandite lugemine						
Koostöö uurimisprojektis						
Muu (palun täpsustage)						
Hindamine ja tagasiside						
Valikvastustega test						
Avatud küsimustega kirjalik eksam						
Suuline eksam						

Avatud materjalidega eksam						
Kirjalik iseseisev töö (essee, referaat)						
Pidev hindamine kursuse käigus						
Üliõpilaste tööde ja vastuste kirjalik kommenteerimine						
Õigetest vastustest teavitamine peale eksamit						
Konkreetsete kriteeriumide sõnastamine eksamitööde ja vastuste hindamiseks						
Üliõpilaste vastuste/tööde kommenteerimine ja arutamine loengus/seminaris						
Muu (palun täpsustage)						

7. Palun hinnake alltoodud skaalal, mil määral Te arvestate õpetamis- ja hindamismeetodite valikul allpool toodud tegureid.

	5 - väga sageli	4 - pigem sageli	3 - vahetevahel	2 - pigem harva	1 - üldse mitte
Tegurid	5	4	3	2	1
Aine eesmärgid					
Õpetamistraditsioonid					
Tehnilised võimalused ja vahendid					
Minu oskus meetodeid kasutada					
Sihtgrupi tase					
Sihtgrupi suurus					
Muud sihtgrupi eripärad (nt täiskasvanud töötavad õppijad)					
Muu (palun täpsustage)					

8. Palun kirjeldage lühidalt, millised on Teie arvates probleemid erinevate üliõpilasarühmade õpetamisel

Õppeaste	Probleemid õpetamisel
Bakalaureuseõppes õppijad (3+2)	
Magistriõppes õppijad (3+2)	
Doktoriõppes õppijad	
Täiendõppes õppijad	

9. Millises mahus (päevades) olete lisaks oma ülikoolis tehtavale põhitööle viinud viimase kuue kuu jooksul läbi tasustatavat õppetööd:

- Teistes kõrgkoolides: _____ päeva
- Koolitusfirmade vahendusel: _____ päeva
- Tegutsenud FIE-na: _____ päeva

III Õpetamisoskuste arendamine

10. Palun märkige, milliseid kanaleid peate oluliseks tagasiside saamisel enda õpetamise/kursus(t)e kohta.

5 - väga oluline 4 - pigem oluline 3 – ei oska öelda 2 - pigem ebaoluline 1 – pole üldse oluline

Tagasiside	5	4	3	2	1
Üliõpilaste ametlik tagasisideküsitlus					
Struktuuriüksuse juht					
Kolleegid (mitteformaalselt)					
Üliõpilased kursuse lõppedes (mitteformaalselt)					
Üliõpilased kursuse vältel (mitteformaalselt)					
Ei saagi tagasisidet					
Muu (palun täpsustage):					

11. Mil määral vajate koolitust järgnevate teemade osas? Hinnake kõiki teemasid alltoodud skaalal ning märkige ristiga, kui olete end nimetatud teemal viimase aasta jooksul täiendanud.

5 - väga vajalik 4 - pigem vajalik 3 - ei oska öelda 2 - pigem ei ole vajalik 1 - ei ole üldse vajalik

Teema	5	4	3	2	1	Olen end viimase 3 aasta jooksul täiendanud
Nüüdisaegne lähenemine õppimisele ja õpetamisele						
Üliõpilane õppijana						
Kursuse kavandamine, aineprogrammi koostamise põhimõtted						
Õpimotivatsiooni loomine ja hoidmine						
Õpet toetava keskkonna kujundamine						
Erinevad õppemeetodid						
E-õppe meetodid ja –tehnoloogiad						
Üliõpilaste aktiveerimine						
Teadustööl põhinev õpetamine						
Teooria ja praktika seostamine: praktiliste õppevormide (praktikumid, projektid, jne) planeerimine ja läbiviimine, ettevõtluskoostöö						
Erinevate sihtrühmadega arvestamine						
Üliõpilaste hindamine						
Tagasiside andmine						
Üliõpilaste teadustöö juhendamine ja uurimisseminaride läbiviimine						
Retsenseerimine ja üliõpilastööde kaitsmine						
Õppekorraldus minu ülikoolis						
Õppeülesannete ja õppematerjalide koostamine						
Õpetamise eetika						
Plagiaadi küsimused						
Õppija ja õppejõu õigused						
Õpetamise hindamine ja arendamine						
Suundumused kõrghariduspoliitikas (Bologna protsess jmt)						

„Best practice” oma valdkonnas						
Õppejõu professionaalsus/õppejõuks olemine						
Võõrkeeles õpetamine						
Stressijuhtimine						
Konfliktijuhtimine						
Suhtlemis- ja enesekehtestamisoskus						
Esinemisoskus						
Grupidünaamika						
Muu (palun täpsustage):						

12. Milliseid koolitusvorme ja -aegu Te üldiselt eelistate? Palun märkige alltoodud skaalal, kui sobiv on Teie jaoks antud koolituse vorm/pikkus.

5 – väga sobiv 4 – pigem sobiv 3 – ei oska öelda 2 – pigem ei ole sobiv 1 - ei sobi üldse

Õppevorm	5	4	3	2	1
Kuni 4 h koolitus					
1-2 päeva kestev koolitus					
Pikaajaline kursus (nt 4 AP)					
Veebipõhine kursus					
Iseseisev töö materjalidega					
Individaalkonsultatsioonid/ mentor					
Muu (palun täpsustage):					

13. Millised on sobivaimad ajad (nädalapäev, kuu) koolitusel osalemiseks?

14. Palun märkige alltoodud skaalal, mil määral Te nõustute järgnevate väidetega.

5 - täiesti nõus 4 - pigem nõus 3 – ei oska öelda 2 - pigem ei ole nõus 1 – ei ole üldse nõus

	5	4	3	2	1
Minu õpetamisoskused on head					
Saan vajadusel õpetamisega seondvalt asjatundlikku nõu					
Info õpetamisoskustega seotud kursuste kohta on mulle kättesaadav					
Ülikoolis õpetamisega seotud abimaterjalid (õppemeetodite kirjeldused jms) on mulle kättesaadavad					
Mul on piisavad võimalused õpetamisoskustealaseks enesetäiendamiseks					
Olen kursis enda valdkonna teiste ainete õppejõudude poolt õpetatavaga					
Teen koostööd teiste õppejõududega õppekava ainete sisu, oodatavate eesmärkide ja õpitulemuste kooskõlastamiseks					
Minu ametikoht on ülikoolis respektieritud					
Minu ametikoht on ühiskonnas respektieritud					
Pean õppejõu karjääri perspektiivikaks					

Soovin jätkata tööd õppejõuna ka viie aasta möödudes					
--	--	--	--	--	--

15. Millest tundsite algaja õppejõuna kõige enam puudust?

16. Kuidas ülikool saaks Teid õpetamisoskuste arendamisel toetada?

IV Taustandmed

Sugu:

1. mees
2. naine

Vanus:

Ülikool:

- Tartu Ülikooli,
- Tallinna Tehnikaülikooli,
- Tallinna Ülikooli,
- Eesti Muusika ja Teatriakadeemia,
- Eesti Kunstiakadeemia
- Eesti Maaülikool

Amet:

- Professor
- Dotsent
- Lektor, vanemassistent
- Assistent, õpetaja
- Vanemteadur
- Teadur
- Teadusliku allüksuse (labori, sektori vms) juht
- Muu , milline?

Õppevaldkond:

- haridus (õpetajakoolitus ja kasvatusteadused)
- humanitaaria ja kunst (kunstid, humanitaaria)
- sotsiaalteadused, ärimus ja õigus (sotsiaal- ja käitumisteadused, ajakirjandus ja infolevi, ärimus ja haldus, õigus)
- loodus- ja täppisteadused (bioteadused, füüsikalised loodusteadused, matemaatika ja statistika, arvutiteadused)
- tehnika, tootmine ja ehitus (tehnikaalad, tootmine ja töötlemine, arhitektuur ja ehitus)
- põllumajandus (põllumajandus, metsandus ja kalandus)
- veterinaaria
- tervis ja heaolu (tervis, sotsiaalteenused)
- teenindus (isikuteenindus, transporditeenused, keskkonnakaitse, turvamine).

Õpetamiskogemus ülikoolis (täisaastates):

TÄNAME koostöö eest!